

Pääluokka 30

MAA- JA METSÄTALOUSMINISTERIÖN HALLINNONALA

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala rakentaa uusiutuvaa Suomea — uusiutumiskykyistä ja kestävästä ruokajärjestelmästä ja luonnonvarataloutta sekä innovatiivista paikkatietojärjestelmää.

Toimintaympäristön kuvaus

Suomen tulevaisuuteen vaikuttavat useat maailmanlaajuiset muutostekijät, joiden voimakkuuteen ja nopeuteen emme juuri voi vaikuttaa. Niiden seurauksiin on sopeuduttava ja niissä on nähtävissä uhkien lisäksi myös paljon uusia mahdollisuuksia. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalalla on tunnistettu kuusi toimintaympäristön muutostekijää, jotka tapahtuvat hallinnonalasta riippumatta ja joiden arvioidaan eniten muuttavan suomalaisen ruoka- ja luonnonvarasektorin toimintaympäristöä seuraavan vuosikymmenen aikana. Muutostekijät ovat i) ilmastonmuutos, ii) nopea teknologinen kehitys, iii) kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista, iv) globaalin talouden murros, v) arvojen ja asenteiden muutos sekä vi) väestörakenne ja kaupungistumiskehitys.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan perustehtävät ruokaturvan, ruokaturvallisuuden ja kilpailukykyisen kotimaisen ruokajärjestelmän, huoltovarmuuden ja puhtaan veden takaamisessa, eläin- ja kasvitautien hallinnassa, luonnonvaratalouden kestävyden ja niihin perustuvien elinkeinojen kilpailukykyyn varmistamisessa ja maaseudun elinvoimaisuuden kehittämisessä nousevat yhä tärkeämmiksi. Laadukas paikkatieto ja sen analysointi ovat keskeisiä tulevaisuuden teknologiaratkaisuja kehitettäessä. Digitalisaatio ja tiedon merkityksen voimakas kasvaminen korostavat luotettavien perusrekisterien, paikkatietojen ja luonnonvaratiedon yhteiskäytön edistämisen merkitystä osana ministeriön tehtäväaluetta.

Suomi on vastuullinen globaali toimija ja sitoutunut kestävän kehityksen Agenda 2030 toimeenpanoon. Kansainvälisen kilpailun lisääntyessä myös hallinnon merkitys vapaan kilpailun esteiden poistamisessa sekä biotalouden, uusien innovaatioiden, liiketoimintamallien ja arvonluonnin tapojen mahdollistamisessa kasvaa. Mahdollistava hallinto toimii tiiviissä vuorovaikutuksessa yksityisen sektorin kanssa ja ymmärtää kiihtyvää kehitystä sekä sen tuomia haasteita ja mahdollisuuksia. Rajalliset resurssit kyetään suuntaamaan vaikuttavammin taloudellista optimia tavoitellen sekä luomaan kansainvälisesti kilpailukykyinen toimintaympäristö uusiutuvalla ja kansainvälistyvälle biotaloudelle, yhteensovittaen kestävästä kehityksestä ja riskienhallintaa. Maa- ja metsätalousministeriön ja sen hallinnonalan nykyiset tehtävät luovat luontevan alustan bio- ja kiertotalouden seuraavan vaiheen toteutukseen.

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan elinkeinot ovat merkittäviä uusiutuvien luonnonvarojen hyödyntäjiä. Ravinnon, energian, erilaisten tuotteiden ja palveluiden tuottamiseen uusiutuvia luonnonvaroja kestävästi käyttävä biotalous luo merkittäviä liiketoimintamahdollisuuksia. Biotalouden keinoin pyritään vähentämään riippuvuutta fossiilisista luonnonvaroista, ehkäisemään ekosysteemien köyhtymistä sekä edistämään luonnonmonimuotoisuutta. Ministeriön toimialan menestyminen perustuu korkeatasoiseen ja laaja-alaiseen osaamiseen sekä innovaatioiden nopeaan hyödyntämiseen uusiutuvien luonnonvarojen kestävässä käytössä. Hallinnonalan tutkimus tuottaa ennakoivasti tietoa, osaamista ja innovaatioita päätöksenteon tueksi, elinkeinojen kilpailukykyyn kehittämiseksi ja hyvinvoinnin edistämiseksi.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa seuraavat hallinnonalan yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet. Lukuperusteissa on kuvattu yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevia politiikkasektorin tavoitteita sekä niiden kehitystä kuvaavia tunnuslukuja.

- Vastuullisen ja uudistuvan ruokajärjestelmän kilpailukyky paranee
- Uudistuva ja kestävä luonnonvaratalous lisää hyvinvointia ja korvaa uusiutumattomien raaka-aineiden ja energian käyttöä
- Monipuolinen yritystoiminta ja menestyvä maaseutu, monipaikkaisuus ja verkostot vahvistavat yhteiskuntaa

— Luotettavat ja laaja-käyttöiset paikka-, kiinteistö- ja huoneistotiedot mahdollistavat uutta liiketoimintaa ja turvaavat omistusta.

Toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteet ja voimavarojen hallinta

— Toiminta on tuloksellista ja voimavarat suunnataan tehokkaasti yhteiskunnallisen vaikuttavuuden saavuttamiseksi. Huolehditaan siitä, että tehtävät ovat tasapainossa voimavarojen kanssa.

Sukupuolten välinen tasa-arvo

Maa- ja metsätalousministeriö jatkaa hallituksen sukupuolinäkökulman valtavirtaistamista ja sisällyttämistä lainvalmisteluun, toiminnan ja talouden ohjaukseen sekä muihin tasa-arvon kannalta merkittäviin toimintoihin. Maa- ja metsätalousministeriön pääluokan menoista noin 90 % on siirtomenoja, joilla tuetaan eri politiikkasektoreiden vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista. Pääsääntöisesti tukien myöntämisperusteena ei ole niiden vaikutus sukupuolten väliseen tasa-arvoon.

Kestävä kehitys

Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonala toteuttaa YK:n kestävän kehityksen tavoitteita osana strategiaansa. Hallinnonala edistää erityisesti valtioneuvoston kestävän kehityksen selonteon mukaista hiilineutraali ja resurssiviisas Suomi –painopistealuetta luomalla kestäviä biotalous- ja cleantech-ratkaisuja. Vuoden 2020 talousarviossa biotalous- ja puhtaat ratkaisut –painopistealueelle kohdennetaan määrärahoja yhteensä 505 milj. euroa.

Rahoitusta osoitetaan suomalaisen ruuantuotannon kannattavuutta ja kilpailukyvyyn parantamista sekä ympäristön tilaa ja uusiutuvan energian käyttöä edistäviin investointeihin. Ympäristökorvauksiin, luonnonmukaiseen tuotantoon, neuvontaan ja ei-tuotannollisiin investointeihin kohdennetaan 153,2 milj. euroa ja viherryttämistukeen 157,5 milj. euroa. Luonnonvara- ja biotalouden sekä metsien monimuotoisen käytön ja hoidon edistämiseen kohdennetaan yhteensä 9,8 milj. euroa. Veteen perustuvien liiketoimintojen kehittämistä sekä vaeltavien ja uhanalaisten kalakantojen elvyttämistä tuetaan 4,6 milj. eurolla. Puuntuotannon kestävyys turvaamiseen kohdennetaan 56,2 milj. euroa

Pääluokan valtuudet momenteittain (milj. euroa)

		2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
30.10.40	<i>Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— myöntämisvaltuus	96,0	30,0 ¹⁾
30.10.41	<i>Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)</i>		
	— korkotukivaltuus	250,0	250,0
30.10.64	<i>EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	121,7	106,9 ¹⁾
30.20.43	<i>Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— myöntämisvaltuus	20,0	- ¹⁾
30.40	Luonnonvaratalous		
	— muu valtuus	2,0	2,0
30.40.44	<i>Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)</i>		
	— myöntämisvaltuus	59,0	44,0
30.64.50	<i>Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)</i>		
	— myöntämisvaltuus	1,1	-

¹⁾ Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvaa myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2020.

Hallinnonalan määrärahat vuosina 2018—2020

	v. 2018	v. 2019	v. 2020	Muutos 2019—2020	
	tilinpäätös 1000 €	varsinainen talousarvio 1000 €	esitys 1000 €	1000 €	%
01. Hallinto ja tutkimus	133 750	130 146	141 615	11 469	9
01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 218	21 984	24 785	2 801	13
05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	70 570	73 155	79 399	6 244	9
22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	1 343	1 343	2 000	657	49
23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)	5 120	585	3 240	2 655	454
29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)	28 335	28 540	27 652	-888	-3
66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)	4 164	4 539	4 539	—	0
10. Maaseudun kehittäminen	428 085	463 649	448 499	-15 150	-3
40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)	75 276	84 976	84 826	-150	0
41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korotuki (arviomääräraha)	11 031	13 000	15 000	2 000	15
42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)	58 330	40 500	44 800	4 300	11
43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	67 767	67 767	62 767	-5 000	-7
(44.) Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	7 500	22 500	—	-22 500	-100
50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)	5 266	5 266	3 466	-1 800	-34
51. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	1 843	1 843	1 843	—	0
54. Rahapeliteiminnan tuotolla rahoitettava hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	40 182	40 092	40 092	—	0
55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)	3 905	3 905	3 905	—	0
63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	2 000	3 100	2 100	-1 000	-32
64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseu-	154 985	180 700	189 700	9 000	5

	v. 2018 tilinpäätös 1000 €	v. 2019 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2020 esitys 1000 €	Muutos 2019—2020	
				1000 €	%
dun kehittämiseen (arviomääräraha)					
20. Maa- ja elintarviketalous	1 811 107	1 786 861	1 660 573	-126 288	-7
01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	—	70 048	75 365	5 317	8
(02.) Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	39 599	—	—	—	0
(03.) Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	24 121	—	—	—	0
20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)	7 437	5 948	5 948	—	0
40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)	323 340	322 700	323 000	300	0
41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)	539 922	529 700	526 200	-3 500	-1
43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)	290 710	290 710	153 200	-137 510	-47
44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)	518 738	548 288	496 788	-51 500	-9
46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 705	10 635	9 910	-725	-7
47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	6 619	2 945	3 895	950	32
48. Peltorakenteen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)	—	—	2 000	2 000	0
60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)	200	170	200	30	18
61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)	49 000	—	58 300	58 300	0
62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	5 717	5 717	5 767	50	1
40. Luonnonvaratalous	198 542	189 589	217 075	27 486	14
20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)	3 000	3 100	3 200	100	3
21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)	13 565	13 971	15 291	1 320	9
22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	14 880	6 450	21 150	14 700	228
31. Vesi- ja kalatalous Hankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)	8 486	5 586	7 206	1 620	29
40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)	851	1 745	1 745	—	0

	v. 2018 tilinpäätös 1000 €	v. 2019 varsinainen talousarvio 1000 €	v. 2020 esitys 1000 €	Muutos 2019—2020	
				1000 €	%
41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)	4 575	5 375	5 500	125	2
42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)	8 450	8 850	8 850	—	0
44. Tuki puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (arviomääräraha)	49 097	56 230	56 230	—	0
45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	5 027	5 027	10 027	5 000	99
46. Valtionapu Suomen metsäkeskuskelle (siirtomääräraha 2 v)	40 183	39 160	40 460	1 300	3
50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)	11 920	11 751	12 785	1 034	9
51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	10 250	10 536	10 311	-225	-2
53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)	1 432	1 332	1 132	-200	-15
62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)	26 776	20 476	23 188	2 712	13
(83.) Lainat puuntuotannon kestävyden turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)	50	—	—	—	0
64. Metsähallitus	7 594	7 491	7 431	-60	-1
50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)	7 594	7 491	7 431	-60	-1
70. Maanmittaus ja tietovarannot	55 584	43 580	50 774	7 194	17
01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)	51 384	40 080	47 774	7 694	19
40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)	4 200	3 500	3 000	-500	-14
Yhteensä	2 634 663	2 621 316	2 525 967	-95 349	-4
Henkilöstön kokonaismäärä	4 169	4 138	4 139		

01. Hallinto ja tutkimus

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan tehtäviä hoitavat pääluokassa 30 budjetoiduin varoin maa- ja metsätalousministeriö, Luonnonvarakeskus, Maanmittauslaitos ja Ruokavirasto. Lisäksi hallinnonalan tehtävien hoitamiseksi on kaksi talousarvion ulkopuolista rahastoa (Maatilatalouden kehittämisrahasto ja Maatalouden in-

terventiorahasto) sekä valtion liikelaitoksena toimiva Metsähallitus. Lisäksi valtionapua saavat organisaatiot Suomen metsäkeskus ja Suomen riistakeskus vastaavat eräistä julkisoikeudellisista tehtävistä.

Tässä luvussa on budjetoitu maa- ja metsätalousministeriön ja hallinnonalan merkittävimmän tutkimuslaitoksen Luonnonvarakeskuksen menot. Hallinnonalan tutkimus- ja asiantuntijatehtäviä on myös Ruokavirastossa (luku 30.20.) ja Maanmittauslaitoksessa (luku 30.70.).

Maa- ja metsätalousministeriö varmistaa ohjauksellaan, että hallinnonalan virastojen ja laitosten sekä julkisoikeudellisia tehtäviä hoitavien valtionapuorganisaatioiden toiminta tukee pääluokkaperusteluissa esitettyjä toimialan yhteiskunnallisen vaikuttavuuden, toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteita.

Toiminnallisen tuloksellisuuden osalta pääluokkaperustelun tavoite tarkoittaa, että

- Toimintamme on asiakaslähtöistä, horisontaalista, avointa ja ennakoivaa
- Tutkimus-, kehittämis- ja innovaatiotoimintamme sekä neuvonta on verkostoitunutta, vaikuttavaa ja tukee ennakoivasti päätöksentekoa ja elinkeinojen kilpailukykyä
- Digitaaliset ratkaisumme ovat käyttäjälähtöisiä ja tietovarantomme ovat yhteensopivia, luotettavia ja niitä hyödynnetään tehokkaasti
- Ennakoimme riskejä ja varaudumme kriiseihin.

Voimavarojen hallinnan osalta pääluokkaperustelun tavoite tarkoittaa, että

- Henkilöstömme on osaavaa, arvostettua ja voi hyvin
- Resurssimme ovat riittävät ja oikein kohdennetut.

Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia toimeenpanotehtäviä hoidetaan valtion aluehallinnossa (elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa ja aluehallintovirastoissa), joiden määrärahoja ei ole budjetoitu tässä pääluokassa. Maaseutuhallinnon tehtäviä hoidetaan valtion aluehallinnon lisäksi myös kunnissa.

Maatalous- ja maaseutupolitiikan, kalastuspolitiikan, kasvinterveyden sekä maa- ja metsätalousministeriön toimialan vesitalouden toimeenpanotehtäviä valtion aluehallinnossa hoitavat elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukset. Nii- den toimintamenot on budjetoitu työ- ja elinkeinoministeriön pääluokassa (mom. 32.01.02).

Maa- ja metsätalousministeriön toimialan kustannukset tehtävittäin ELY-keskusten toimintamomentilla (32.01.02) (sisältää tukitoiminnot)

Tehtävä	Toteutuma	Toteutuma	Tarve
	2017	2018	2019 ja 2020
	milj. euroa	milj. euroa	milj. euroa
Maaseudun kehittäminen	10,5	10,8	10,8
Maa- ja elintarviketalous	23,8	23,7	23,7
Luonnonvaratalous	15,8	15,0	15,0
Yhteensä	50,1	49,5	49,5

Elinkeino-, liikenne-, ja ympäristökeskukset hoitavat EU:n maatalous-, maaseutu-, kasvinterveys-, ja kalastuspolitiikan toimeenpanotehtäviä sekä vesitalouden toimeenpanotehtäviä. Näihin arvioidaan vuonna 2020 käytettävän n. 692 henkilötyövuotta. Maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvia eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä elintarviketurvallisuuden valvonnan tehtäviä aluehallinnossa hoitavat aluehallintovirastot. Vuonna 2020 näissä tehtävissä arvioidaan toimivan n. 62 henkilötyövuotta vastaava henkilöstö. Aluehallintovirastojen toimintamenot on budjetoitu valtiovarainministeriön pääluokassa (mom. 28.40.01). Turvallisuus- ja kemikaalivirasto työ- ja elinkeinoministeriön

päälukassa (mom. 32.40.05) vastaa kasvinsuojelulainelainsäädännön toimeenpanosta (arvio 24 henkilötyövuotta vuonna 2020)

Vesitalouden tehtäviin käytetään edelleen ympäristöministeriön päälukassa budjetoituja ympäristöhallinnon voimavaroja (mom. 35.01.04) Suomen ympäristökeskuksessa (arvio n. 22 henkilötyövuotta vuonna 2020). Lisäksi Tulli suorittaa EU:n yhteisen maatalouspolitiikan edellyttämiä tarkastustehtäviä sekä elintarvikeketjun valvontaviranomaisen tehtäviä (arvio n. 95 henkilötyövuotta 2020) valtiovarainministeriön päälukassa (mom. 28.10.02).

01. Maa- ja metsätalousministeriön toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 24 785 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös hankelupalautakunnan menojen ja kansainväliseen toimintaan liittyvien valtionapujen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Toiminnallinen tuloksellisuus ja voimavarojen hallinta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa toiminnalleen luvun 30.01 selvitysosassa todetut toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan alustavat tavoitteet vuodelle 2020. Tavoitteet tukevat päälukan perusteluissa asetettuja yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteita.

Toiminnallinen tuloksellisuus

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 arvio
Maa- ja metsätalousministeriön henkilötyövuosimäärä	268,1	268	269
— Toimintamenomomentti 30.01.01	262,3	262	266
— Muut momentit	5,8	6	3
Sairauspoissaolot, pv/htv	5,3	6	6
Työtyytyväisyysindeksi, 1—5 VMBaro	3,6	3,7	3,7
Tuotokset ja laadunhallinta			
Hallituksen esitykset (kpl)	27	12	9
— Luvutun istuntokauden aikana eduskunnalle (%)	92,5	100	100

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	28 626	23 334	26 135
Bruttotulot	1 440	1 350	1 350
Nettomenot	27 186	21 984	24 785

Siirtyvät erät

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	12 802		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	9 834		

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luonnonvaratehtävien tietojärjestelmät (siirto momentilta 30.01.23)			250
Paikkatietoselonteon toimeenpano			500
Siirtyvän erän leikkaus/säästöpäätös, kertaluonteisen säästön palautus			1 000
Toteutumattomien maakuntien ict-hankkeiden rahoittamiseen toteutetun siirron palautus			1 000
Vesitalouden tehtävien järjestelyt (1 htv) (siirto momentilta 30.40.21)			80
JTS-miljardin tuottavuussäästö			-301
Lomarahojen alentaminen (Kiky)			316
Palkkausten tarkistukset			-53
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)			72
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)			-63
Yhteensä			2 801
2020 talousarvio			24 785 000
2019 talousarvio			21 984 000
2018 tilinpäätös			24 218 000

05. Luonnonvarakeskuksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 79 399 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Yhteisrahoitteisessa toiminnassa ja yhteistoiminnassa hankkeiden rahoittajien rahoitusosuuksiin sisältyvien siirtomenojen maksamiseen
- 2) sijoitusmenoina luettaviin talonrakennus-, maa- ja vesirakennustöihin sekä kalanviljelylaitosten ja tutkimusasemien perusparannuksiin
- 3) kasvinsuojeluaineiden tarkastus- ja testaustoiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) Luomuinstituutin toiminnan rahoittamiseen
- 5) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) virastojen ja laitosten osallistumisesta kehitysyhteistyöhön annetussa laissa (382/1989) tarkoitettujen hankkeiden toteuttamiseksi määrärahan siirtoon ulkomaille vähäisten rahoitusennakoiden maksamiseen kehitysyhteistyön kohde-maille edellyttäen, että vastaava meno veloitetaan momentin 24.30.66 määrärahasta.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luonnonvarakeskuksen *tehtävänä* on toimialallaan:

- 1) harjoittaa tieteellistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa

- 2) tuottaa tietoa ja asiantuntijapalveluita yhteiskunnallisen päätöksenteon sekä viranomaistoiminnan tueksi
- 3) harjoittaa tiedon ja teknologian siirtoa
- 4) tuottaa toimialaansa kuuluvia tilastoja, jollei tehtävä kuulu muulle viranomaiselle
- 5) ylläpitää toiminnassaan tarvittavia rekistereitä
- 6) hoitaa geenivarojen monimuotoisuuden säilyttämiseen liittyviä tehtäviä
- 7) edistää kansainvälistä yhteistyötä
- 8) hoitaa muut sille laissa tai sen nojalla säädettyt tehtävät
- 9) hoitaa maa- ja metsätalousministeriön sille erikseen määräämät tehtävät.

Luonnonvarakeskus tukee toiminnallaan pääluokkaperusteluissa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden saavuttamista*.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja voimavarojen hallinta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Luonnonvarakeskukselle vuodelle 2020 luvun 30.01 selvitysosassa todetut toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteet.

Luonnonvarakeskuksen päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet

	2018 tilinpäätös			2019 arvio			2020 arvio		
	Kust. ¹⁾ 1 000 €	Tuotot ²⁾ 1 000 €	Htv	Kust. ¹⁾ 1 000 €	Tuotot ²⁾ 1 000 €	Htv	Kust. ¹⁾ 1 000 €	Tuotot ²⁾ 1 000 €	Htv
Tutkimusprosessi	91 603	39 321	999	91 600	39 300	960	97 900	40 300	960
Viranomaisprosessi	24 288	6 919	260	24 200	6 000	250	24 200	6 900	250
Tilastoprosessi	4 880	980	50	5 200	1 000	50	5 200	1 100	50
Yhteensä	120 771	47 220	1 309	121 000	46 300	1 260	127 300	48 300	1 260

¹⁾ Kustannuslaskennassa tukitoimintoihin kohdistuneet tuotot on huomioitu kustannuksia pienentävänä tekijänä n. 2,0—2,5 milj. euroa/v.

²⁾ Vain suoraan ydintoimintaan kohdistuneet tuotot.

Luonnonvarakeskuksen tunnusluvut

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Vaikuttavuus			
Tieteelliset referoidut artikkelit, kpl	589	630	680
Luottamus- ja maineindeksi ¹⁾	-	3,45	3,50
— kansalaiset (1—5)	3,41	3,50	3,50
— päättäjät (1—5)	-	3,50	3,50
— tutkimuskumppanit (1—5)	-	3,40	3,50
— yritykset (1—5)	-	3,40	3,50

Toiminnallinen tehokkuus

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 tavoite
Ydintoimintojen kokonaiskustannukset, 1 000 €kokonaishtv	92	91	90
Tieteelliset referoidut artikkelit, kpl/tutkijahtv	0,9	0,9	1,0
Muut tieteelliset julkaisut, kpl/tutkijahtv	0,1	0,2	0,2
Muut julkaisut, kpl/tutkijahtv	1,7	1,5	1,5
Tilastot, kpl/tilastohtv	1,5	1,2	1,3
Tilastojulkistukset, kpl/tilastohtv	4,7	4,5	5,0
Tuotokset ja laadunhallinta			
Muut tieteelliset julkaisut, kpl	75	120	140
Muut julkaisut (sis. ammattiyleisölle ja suurelle yleisölle suunnatut julkaisut), kpl	1 119	1 000	1 000
Tilastojulkistusten, tiedotteiden ja e-julkaisujen lataukset ja levikki, 1000 kpl	30	31	32
Tilastoverkkopalveluiden avoimen datan käyttäjät, 1 000 kpl	113	120	130
Annetut lausunnot, kpl	219	200	200
Suora tiedonkeruu rekistereistä, % (Tilastoviranomaistoiminta)	76	75	75
Sähköisen tiedonkeruun käyttö, % vastanneista (Tilastoviranomais-toiminta)	44	55	57
Sähköisten palveluiden häiriöttömyys, %	100	95	95
Henkiset voimavarat			
Tohtoreiden osuus (%) tutkijoista	47	61	64
Työtyytyväisyysindeksi	3,44	3,5	3,55

¹⁾ Lähde: Mediabarometri.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	120 726	119 905	127 899
Bruttotulot	47 782	46 750	48 500
Nettomenot	72 944	73 155	79 399
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	15 606		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	13 232		

Bruttotulot ovat yhteensä 48 500 000 euroa, tästä on yhteisrahoitteisen toiminnan tuloja 33 400 000 euroa, maksullisen toiminnan tuloja 8 000 000 euroa, EU-maataloustukia 1 000 000 euroa sekä muita tuloja 6 100 000 euroa.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	136	130	130
— muut tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	136	130	130
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	89	80	80
— osuus yhteiskustannuksista	68	50	50
Kustannukset yhteensä	157	130	130
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-21	-	-
Kustannusvastaavuus, %	87 %	100 %	100 %
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	6 618	8 370	7 870
— muut tuotot	-6	-	-
Tuotot yhteensä	6 612	8 370	7 870
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	3 339	4 500	3 900
— osuus yhteiskustannuksista	2 345	2 970	2 670
Kustannukset yhteensä	5 684	7 470	6 570
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	928	900	1 300
Kustannusvastaavuus, %	116 %	112%	120%
Hintatuki	80	-	-
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen	472	1 800	900

Yhteisrahoitteisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Yhteisrahoitteisen toiminnan tuotot			
— muilta valtion virastoilta saatava rahoitus	20 261	17 200	20 000
— EU:lta saatava rahoitus	5 255	5 600	5 700
— muu valtionhallinnon ulkopuolinen rahoitus	9 505	8 200	9 600
Tuotot yhteensä	35 021	31 000	35 300

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Hankkeiden kokonaiskustannukset	59 647	51 500	59 000
Omarahoitusosuus (tuotot - kustannukset)	-24 626	-20 500	-23 700
Omarahoitusosuus, %	41 %	40 %	40 %

Määrärahaa käytetään vähintään 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen, mikä on otettu huomioon määrärahas-
sa totopelien tuotto-osuutena momentille 12.30.20 kertyvistä varoista.

Määrärahaa noin 600 000 euroa käytetään kalakantojen hoitamiseksi arvokalojen sopimuskasvatukseen ja istutuk-
siin.

Tuloina otetaan huomioon muut kuin momentille 12.30.99 kertyvät Luonnonvarakeskuksen toiminnan tulot.

Puutarhakasvien jalostusmaksuina vuonna 2018 kertyvät tulot 80 000 euroa ja pääomaluonteiset tulot on merkitty
momentille 12.30.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

EU:n päästökattodirektiivin toimeenpano	110
Kalakantojen seurannan ja kalastuksen saalistilastoinnin digitalisointi (DigiKala) (siirto momentille 30.01.23)	-505
Luomuinstituutti (HO 2019)	500
Luomututkimus, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-300
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka/tutkimus (HO 2019)	500
Maatalouslaskenta 2020-2023	800
Metsälaskelmaohjelmiston nykyaikaistaminen ja uudistaminen (MENU) -hanke (v. 2019 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-500
Riistanruokintatutkimuksenlisäresurssi (HO 2019)	100
Ruokahävikkiseuranta	250
Susitutkimus ja seuranta, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-300
Suurpetotutkimus (HO 2019)	300
Turvemaan hiilidioksidipäästöjen tutkiminen, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-200
Tutkimukseen panostaminen (HO 2019)	5 000
Villisikatutkimus (GPS-pannoitus) (HO 2019)	200
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	732
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-334
Palkkausten tarkistukset	-133
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	196
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-170
Tasomuutos	-2
Yhteensä	6 244
2020 talousarvio	79 399 000
2019 II lisätalousarvio	900 000
2019 talousarvio	73 155 000
2018 tilinpäätös	70 570 000

22. Tutkimus ja kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää virastoilta, laitoksilta tai muilta organisaatioilta hankittavista, maa- ja metsätalousministeriön toimialan strategista ohjaamista ja kehittämistä tukevista tutkimuksista, selvityksistä sekä arvioinneista aiheutuviin kuluihin ja muihin kulutusmenoihin sekä tutkimuksiin ja selvityksiin liittyvien valtionapujen myöntämiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 25 henkilötyövuotta vastaavan määräaikaisen henkilöstömäärän palkkaamiseen.

Nettobudjetoinnissa on otettu huomioon tuloina valtion virastojen ja laitosten osuudet yhteistutkimushankkeisiin sekä EU:lta saatava tutkimusrahoitus.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla hankitaan tutkimustietoa pääluokkaperusteluissa todettuja vaikuttavuustavoitteita ja toiminnallisen tuloksellisuuden tavoitteita tukevan päätöksenteon tueksi.

Määrärahalla rahoitetaan EU:n ERA-NET -ohjelmiin liittyvien suomalaisten hankkeiden kansallisia rahoitusosuuksia. Muiden valtion virastojen ja laitosten rahoitusosuudet tästä määrärahasta rahoitettaviin maa- ja metsätalousministeriön kokonaisvastuulla oleviin yhteistutkimushankkeisiin tuloutetaan tälle momentille. Myös EU:n rahoitusosuudet tutkimushankkeisiin tuloutetaan tälle momentille, jolloin momentin tulokertymäksi arvioidaan n. 500 000 euroa.

2020 talousarvio	2 000 000
2019 talousarvio	1 343 000
2018 tilinpäätös	1 343 000

23. Hallinnolliset järjestelyt (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 240 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää hallinnonalalla tuottavuuden edistämistä toteuttavien investointien, tutkimusten, selvitysten sekä koulutus- ja muiden palveluiden hankkimiseen.

Määrärahaa saa käyttää enintään 20 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Momentille on koottu hallinnonalan tuottavuustoimenpiteistä aiheutuneita säästöjä vastaavat määrärahat. Määrärahaa on tarkoitus käyttää hankkeisiin, joilla tuetaan hallinnonalan tuottavuuden paranemista. Virastot saavat rahoittaa määrärahalla hankkeita, joista maa- ja metsätalousministeriö on erikseen sopinut viraston kanssa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hydrologisen seurannan järjestäminen (siirto momentilta 30.40.21)	300
Kalakantojen seurannan ja kalastuksen saalistilastoinnin digitalisointi (DigiKala) (siirto momentilta 30.01.05)	505
Kalastuslain tietoon perustuva suunnittelu- ja ohjausjärjestelmä (Oma kala) (siirto momentilta 30.40.51)	900
Luonnonvaratehtävien tietojärjestelmät (siirto momentille 30.01.01)	-250
Nautarekisterin uudistaminen (siirto momentilta 30.20.01)	1 500
Peltotukivalvonnan menetelmien suunnittelu ja pilotointi (siirto momentilta 30.20.01)	200

Siirtyvien erien taso (HO 2019)	-500
Yhteensä	2 655

2020 talousarvio	3 240 000
2019 talousarvio	585 000
2018 tilinpäätös	5 120 000

29. Maa- ja metsätalousministeriön hallinnonalan arvonlisäveromenot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 27 652 000 euroa.

Selvitysosa:

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Käyttöarvion tarkistus	-888
Yhteensä	-888

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	27 652 000
2019 talousarvio	28 540 000
2018 tilinpäätös	28 335 104

66. Eräät jäsenmaksut ja rahoitusosuudet (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 4 539 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maa- ja metsätalousministeriön toimialaan liittyvien jäsenmaksujen ja rahoitusosuuksien maksamiseen muissa maissa ja Suomessa toimiville kansainvälisille organisaatioille sekä muihin kansainvälisistä sitoumuksista aiheutuviin maksuihin. Määrärahasta saa käyttää enintään 1 600 000 euroa Euroopan metsäinstituutin perusrahoitukseen ja enintään 250 000 euroa muihin harkinnanvaraisiin maksuihin.

2020 talousarvio	4 539 000
2019 talousarvio	4 539 000
2018 tilinpäätös	4 163 722

10. Maaseudun kehittäminen

Selvitysosa: Tämä selvitysosa on luvuille 30.10 ja 30.20.

Toimintaympäristö

Suomen pinta-alasta valtaosa on maaseutua. Maaseudulla asuu noin kolmannes väestöstä. Maaseutualueet toimivat sekä yritystoiminnan että pysyvän ja vapaa-ajan asumisen ympäristönä. Maaseutualueiden mahdollisuudet liittyvät yritystoiminnan monipuolistumiseen sekä biotalouden kestäväan ja monipuoliseen hyödyntämiseen. Maaseutualueilla on keskeinen merkitys myös ilmastonmuutoksen torjunnan kaltaisten haasteiden ratkaisussa. Yrittäjyyden ja asumisen mahdollisuuksien entistä parempi hyödyntäminen edellyttää sitä, että eri hallinnonalojen yhteistyöllä varmistetaan maaseudun hyvä saavutettavuus sekä perusrakenteiden ja palvelujen toimivuus. Maaseudun elinvoimaisuuden edistämiseksi ja palveluiden turvaamiseksi tarvitaan yhteiskunnan tuen lisäksi innovaatioita ja uusyrittäjyyttä sekä omaehtoista paikallista kehittämistä.

Maaseutualueiden elinkeinorakenteet vaihtelevat maaseututyypeittäin ja alueittain. Ydinmaaseudulla ja kaupunkien läheisellä maaseudulla elinkeinorakenne on monipuolinen ja työllistymisen mahdollisuudet ovat paremmat kuin harvaan asutulla maaseudulla. Mikro- ja pienyritysten määrä on kasvanut erityisesti kaupunkien läheisellä maaseudulla. Harvaan asutulla maaseudulla elinkeinorakenne on yksipuolisempi ja haavoittuvampi ja työllistymisen mahdollisuudet heikommät. Samanaikaisesti monilla maaseutuyrityksillä on puutetta ammattitaitoisesta työvoimasta. Maaseutualueiden tilanne on parempi Etelä- ja Länsi-Suomessa kuin Itä- ja Pohjois-Suomessa.

Monet maamme tulevaisuuden haasteista korostuvat maaseudulla. Vanhusten osuus väestöstä kasvaa erityisesti harvaan asutuilla maaseutualueilla. Maaseudun alhaisempi tulotaso sekä pitkät etäisyydet ja harva asutus vaikeuttavat mm. palvelujen ylläpitoa.

Kotimainen maataloustuotanto on ruokajärjestelmämme perusta. Maataloutta harjoitetaan koko maassa, vaikka tuotanto on viime vuosina keskittynyt tuotanto-oloiltaan suhteellisesti edullisimmille alueille. Maatilojen määrä on vähentynyt ja tilakoko kasvanut jo vuosikymmenien ajan, mutta tuotantomäärät ja peltoala ovat silti säilyneet suhteellisen vakaina.

Keskeisten tuotteiden tuotantomäärät vastaavat likimain kotimaista kulutusta lukuun ottamatta naudan- ja lampaanlihan, rukiin ja sokerin tuotantoa sekä valkuais- ja öljykasvien tuotantoa. Merkittävä määrä eläinten ruokintaan tarvittavasta täydennysvalkuaisesta joudutaan tuomaan, mikä on huoltovarmuuden kannalta ongelmallista.

Maatalouden rakennekehityksen arvioidaan jatkuvan edelleen. Tilamäärä vähenee, tuotanto tehostuu ja keskittyy suurempiin tuotantoyksiköihin. Keskimääräinen peltoala on kasvanut 20 hehtaarella vuodesta 2000 ollen nyt noin 48 hehtaaria (luomutilat noin 59 ha). Vastaavasti myös kotieläintalouden tuotantoyksiköiden koko kasvaa ja tuotannossa otetaan käyttöön uutta teknologiaa.

Suhteellisen kilpailukyvyyn säilyttäminen edellyttää, että maatalouden rakenne- ja tuottavuuskehitys on vähintään yhtä nopeaa kuin keskeisissä kilpailijamaissa. Rakennetuilla on keskeinen merkitys investointien edistäjänä. Osa maataloista valitsee tuotannollisen erikoistumisen sijasta toiminnan monipuolistamisen, mikä näkyy muuta yritystoimintaa harjoittavien maatilojen suhteellisen osuuden kasvuna.

Maatalouden kannattavuuden ja kilpailukyvyyn parantaminen on tärkeää, jotta kotimainen raaka-ainetuotanto säilyy, jolloin myös ruoan alkuperä tunnetaan mahdollisimman hyvin. Riittävä kannattavuus on myös edellytys tuotantoa kehittävälle investoinnille ja sille, että tiloille saadaan tuotannon jatkajia. Investoinnit ja osaamisen kehittäminen parantavat tuotannon tehokkuutta, luonnonvarojen kestävää käyttöä ja ympäristön tilaa. Maatalouden taloudellinen toimintaympäristö on muuttunut vaikeammin ennakoitavaksi tuotteiden ja tuotantopanosten hintojen aikaisempaa suuremman vaihtelun vuoksi. Viime vuosina tuotantopanosten hinnat ovat nousseet tuotteiden hintoja nopeammin, mikä on heikentänyt tuotannon kannattavuutta erityisesti kotieläintaloudessa. Tuotteiden ja tuotantopanosten välinen hintasuhte on ollut maatalouden kannattavuuden kannalta epäedullinen alkaen vuodesta 2015 verrattuna vuosiin 2012—2014. Kasvukausien 2017—2018 heikot sääolosuhteet ovat edelleen heikentäneet kannattavuutta ja tilojen maksuvalmiutta. Vaikutukset heijastuvat tilojen talouteen vielä useamman vuoden ajan. Kilpailutilanteesta johtuen maatilojen mahdollisuudet parantaa kannattavuutta markkinaehtoisesti ovat rajalliset. Maataloustuotteiden myyntitulojen ja tuotantopanosten hintojen kehitykseen valtiovallan toimin ei voida juurikaan vaikuttaa.

Maataloustuotannon kannattavuuteen vaikuttavat myyntitulojen ja kustannusten ohella keskeisesti maatalouden EU:n rahoittamat ja kansalliset tuet. Niiden osuus maa- ja puutarhatalouden kokonaistuotosta on noin kolmannes. Tukikonaisuus on rakennettu siten, että se on eri tuotantosuuntien ja alueiden kannalta mahdollisimman tasapainoinen. Viljelijöiden tulotasoon ja tuotannon kannattavuuteen vaikutetaan erityisesti EU:n suorien tukien (mom. 30.20.41), luonnonhaittakorvausten (mom. 30.20.44) ja maa- ja puutarhatalouden kansallisten tukien (mom. 30.20.40) avulla. Viljelijätuista noin puolet sisältyy maaseutuohjelmaan.

Vuosien 2018—2020 viljelijätuet ja tukien EU-osuudet (milj. euroa)¹⁾

	2018	2019 arvio	2020 arvio
Eläinten hyvinvointikorvaukset (30.10.43)	68	68	62
— valtion osuus	39	39	36
— EU:n osuus	29	29	26
Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (30.20.40)	323	319	319
EU-tulotuki (30.20.41)	537	525	525
Peltoalaperusteiset ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto ja ei-tuotannolliset investoinnit yhteensä (30.20.43)	290	290	152
— valtion osuus	168	168	88
— EU:n osuus	122	122	64
Luonnonhaittakorvaukset yhteensä (30.20.44)	519	548	497
— valtion osuus	422	451	410
— EU:n osuus	97	97	87
Yhteensä viljelijätuet	1 737	1 750	1 555
— valtion osuus	952	977	853
— EU:n osuus	785	773	702
— EU:n osuus, %	45	44	45

¹⁾ Taulukossa on tarkasteltu vuosiin 2018—2020 kohdistuvaa tukea. Tuen maksu voi jakautua tukivuodelle ja sitä seuraavalle vuodelle.

Maa- ja elintarviketalouden kilpailukyky Suomen olosuhteissa perustuu tulevaisuudessa entistä enemmän kaikkien ruokajärjestelmän toimijoiden vahvaan osaamiseen sekä innovaatioiden kehittämiseen ja nopeaan käyttöönottoon. Innovaatioita ovat mm. uudet biotalouden tuotteet, uudet tuotantoteknologiat ja uudet ympäristöystävälliset tuotantotavat. Kilpailukykyä voidaan lisätä kasvattamalla tuotannon jalostusarvoa, viennin kasvattamisella tai erikoistumalla esimerkiksi luomutuotantoon. Myös luonnontuoteala on kasvava sektori, joka tarjoaa erilaisia hyvinvointihyötyjä ja kaupallisia mahdollisuuksia.

Elintarvikesektori on teollisuuden aloista neljänneksi suurin. Kaikkiaan ruoka-ala työllistää Suomessa noin 340 000 henkeä eli 13 % työllisestä työvoimasta. Elintarvikkeiden jalostus on Suomessa polarisoitunut. Muutamalla suurella yrityksellä on alalla vahva rooli, vaikka henkilöstömäärällä mitattuna alan yrityksistä 99 % lukeutuu alle 250 henkilöä työllistäviin pieniin ja keskisuuriin yrityksiin. Ruokajärjestelmän kannalta keskeistä on, että alalla on riittävästi vahvoja, innovatiivisia, kasvuhaluista ja kilpailukykyisiä yrityksiä.

Kuluttajien valinnat ja ruokaosaaminen vaikuttavat vahvasti ruokajärjestelmään ja sen tulevaisuuteen. Entistä useammin kuluttajien ostopäätösten perusteena ovat oman terveyden ja hyvinvoinnin edistämisen ohella myös tuotantolähteen hyvinvointi sekä tuotantoketjun ympäristökuormituskysymykset sekä sosiaaliset näkökulmat ja työllisyyskysymykset. Ruokajärjestelmä on monipuolistunut ja kansainvälistynyt, ja toisaalta kiinnostus mm. lähi- ja luomuruokaan on kasvanut. Ruoan alkuperä, tuotantotavat, ilmastovaikutukset, turvallisuus ja terveellisyys kiinnostavat kuluttajia. Viestinnän ja ruokakasvatuksen kautta voidaan lisätä tietoa vastuullisesta ja kestävästä ruokajärjestelmästä.

Ruokamarkkinoiden globalisoituminen tuo haasteita hallita ruokajärjestelmän riskejä kuten tauteja, jotka leviävät elintarvikkeiden, elävien eläinten tai eläintuotteiden sekä kasvien välityksellä maista, joiden tauti- ja hygieniatilanne on heikko tai joiden tuotanto-olosuhteet ovat sellaiset, että näitä riskejä ei pystytä täysin hallitsemaan. Valveutuneet kuluttajat edellyttävät vastuullista toimintaa kaupalta, teollisuudelta ja alkutuotannolta. Ruokajärjestelmän eri osat kytkeytyvät monin tavoin toisiinsa, ja tällöin yhden osapuolen menestyminen vaikuttaa muidenkin osapuolien menestymiseen. Tätä kokonaisuutta ohjataan ruokapolitiikalla. Valtioneuvoston ruokapoliittista selontekoa (Ruoka2030) toimeenpannaan parhaillaan.

Maatalouden ravinnepäästöt maaperään ja vesistöihin ovat vähentyneet maaseutuohjelman toimenpiteiden, ympäristötietoisuuden ja -osaamisen lisääntymisen, kulutustottumusten muutosten sekä uusien tarkennettujen tuotantomenetelmien ja luomutuotannon lisääntymisen seurauksena. Ilmastonmuutos, luonnonvarojen määrä ja laatu, kaavoitus ja muu yhdyskuntarakenteen ohjaus sekä energian tuotantotavat vaikuttavat olennaisesti myös ruokajärjestelmän ja maaseutualueiden kehitykseen. Tulevaisuudessa tärkeinä haasteina säilyvät ilmastonmuutoksen hillitseminen ja siihen sopeutuminen. Ne edellyttävät ratkaisuja, jotka vaikuttavat maankäyttöön, energian kulutukseen, ravinteiden kierrätykseen, maataloustuotantoon ja tuotantotekniikkaan. Kansallisen energia- ja ilmastostrategian tavoitteiden mukaisesti maatalousperäisten energialähteiden tuotanto ja käyttö lisääntyvät lähivuosina.

Keskeiset toimenpiteiden tavoitteet

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2020 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti maaseudun kehittämisen (luku 30.10) ja maa- ja elintarviketalouden (luku 30.20) politiikkasektoreille seuraavat pääluokkaperusteluissa esitetyjä yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat toimenpiteiden tavoitteet. Määrärahat näiden tavoitteiden edistämiseen on budjetoitu lukujen 30.10 ja 30.20 momenteille.

- Ruoka on turvallista ja terveellistä
- Suomalaisen ruuan kysyntä ja vienti kasvavat
- Ruokajärjestelmä on kuluttaja- ja markkinalähtöinen
- Ruokajärjestelmä toimii kannattavasti
- Ruokajärjestelmän arvonlisä kasvaa ja se jakaantuu oikeudenmukaisesti
- Maatalouden tuotantorakenne ja tuottavuus parantuvat
- Tuotantopanokset säilyvät korkeatasoisina ja turvallisina
- Eläintaudit ja kasvintuhoojat ovat hallinnassa
- Eläinten hyvinvointi on korkealla tasolla ja mikrobilääkeresistenssi on hallinnassa
- Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on kilpailukykyinen
- Luonnonvaroihin ja -tuotteisiin perustuva liiketoiminta on monipuolista ja jalostusaste kasvaa
- Luonnon aineettomien hyödykkeiden ja hyvinvointipalveluiden käyttö lisääntyy
- Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranee sekä niiden käytön kestävyys turvataan
- Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja suljettuja kiertoja
- Sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin
- Luonnonvaratalouden osaaminen, yhteistyö ja kumppanuudet vahvistuvat
- Maaseutualueiden yritys rakenne kehittyy ja uudistuu sekä yritysten kilpailukyky paranee
- Yrityksille on tarjolla osaavaa työvoimaa, rahoitusta ja palveluita
- Yhteiskunnan infrastruktuuri ja laadukkaat palvelut mahdollistavat hyvinvoinnin, asumisen ja elinkeinotoiminnan maaseudulla
- Alueellinen ja paikallinen yhteistyö sekä yhteisölähtöinen paikallinen kehittäminen vahvistuvat
- Päätöksenteossa huomioidaan vaikutukset maaseudulle
- Maaseutu-, saaristo- ja kaupunkialueiden vuorovaikutus toimii

Maaseudun kehittämisen (30.10) sekä Maa- ja elintarviketalouden (30.20) politiikkasektorien tunnusluvut

Maaseudun kehittäminen¹⁾

	2005	2010	2015	2017
Maaseutualueella sijaitsevien yritysten toimipaikkojen osuus kaikista toimipaikoista, %	32,2	37,3	37,4	36,3
Työllisyysaste yhteensä	64,3	65,0	64,5	65,0
— harvaan asuttu maaseutu	54,8	57,7	58,3	59,8
— ydinmaaseutu	62,4	63,2	63,4	64,2
— kaupunkien läheinen maaseutu	68,0	68,8	68,6	69,2
— kaupungit	65,1	65,5	64,6	64,9
Maaseutualueilla asuvien osuus väestöstä, %	32,0	31,0	29,7	29,0
Vakituisesti maaseutualueilla asuvien ja kesäasukkaiden osuus väestöstä, %	39,5	38,4	37,2	36,8
Maaseutualueilla yöpyneiden osuus kaikista yöpyneistä, %	35,5	33,9	33,2	32,3

¹⁾ Taulukon luvut koskevat Manner-Suomea (Lähde: Tilastokeskus, maaseutuindikaattorit).

Maaseutuohjelma (EU-osarahoitteiset)¹⁾

	2007—2013 toteutuma	2014—2018 toteutuma	2014—2020 tavoite
Luodut uudet työpaikat	7 948	1 706	5 700
Tuetut yritykset, kpl	10 599	1 812	6 550
Koulutuksiin osallistuneet, hlö	39 456	3 777	25 000
Maatalouden investoinnit, kpl	1 771	4 038	7 000
Aloitustuet, kpl	2 942	495	2 700

¹⁾ Maaseutuohjelman 2014—2020 toteutus käynnistyi täysimääräisesti vuonna 2016. Rahoituskauden 2014-2020 toteuma esitetään päättyneiden hankkeiden osalta.

Maa- ja elintarviketalous

	2016	2017	2018	2019—2020 tavoite
Maatalouden yrittäjätulo/FWU (euroa/vuosi) ¹⁾	12 500	18 600	15 700	kasvaa
Kotimaisen tuotannon osuus (%) kulutuksesta				
— liha yhteensä	81	80	80	kasvaa
— maitotuotteet yhteensä	67	68	67	kasvaa
Täydennysvalkuaisen omavaraisuusaste (%) ²⁾	17	16,5	14,5	kasvaa
Maataloustuotannon arvo (milj. euroa) ³⁾	3 691	3 666	3 610	kasvaa
Elintarviketuotannon bruttoarvo yhteensä (milj. euroa) ⁴⁾	27 116	27 745	27 900	kasvaa
Elintarvikeviennin arvo (milj. euroa) ⁵⁾	1 465	1 625	1 552	kasvaa

¹⁾ FWU on yrittäjäperheen työtunneista laskettu kokopäiväisesti työskentelevien yrittäjäperheen jäsenten lukumäärä (0,9 henkilöä tilaa kohti vuonna 2016). Maatalouden yrittäjätulo kuvaa keskimäärin yrittäjää kohti saatua tuloa vuodessa. Vuoden 2018 luku on ennuste.

²⁾ Arvio kotimaisen rypsin, rypsin, härkäpavun ja herneen osuudesta kotieläinsektorin täydennysvalkuaisesta. Vuoden 2018 luku on ennuste.

³⁾ Lähde: Luke. Sisältää myyntituottojen lisäksi myös omaan ruokatalouteen, rehukäyttöön ja jatkojalostukseen käytettyjen tuotteiden arvon sekä varastonmuutokset. Vuoden 2018 luku on ennuste.

4) Maatalouden, elintarviketeollisuuden, ravitsemistoiminnan sekä elintarvikkeiden tukku- ja vähittäiskaupan tuotannon bruttoarvo. Lähde: Tilastokeskus, Kansantalouden tilinpito. Vuoden 2018 luku on arvio.

5) Lähde: Tulli/ETL. Luvut eivät sisällä rehuja.

Maatalouden ympäristökuormitus

	2000—2006 keskim.	2007—2013 keskim.	2015 2016 toteu- tuma	2017 toteutu- tuma	2018—2020 tavoite
Valtakunnallinen typpitase, kg N/ha ¹⁾	53,8	46,3	50,1	48,8	<46,0
Valtakunnallinen fosforitase, kg P/ha ¹⁾	7,6	4,0	4,6	4,3	<5,0
Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ²⁾	6,4	6,4	6,5	6,5	<6,5
Maatalouden maankäyttösektorin kasvihuonekaasupäästöt, milj. tonnia CO ₂ /ekv ³⁾	7,6	7,7	7,7	7,9	<7,9
Maatalouden ammoniakkipäästöt kt/vuosi ⁴⁾	30,9	30,8	28,8	28,6	<27,7

1) Typpi- ja fosforitase kuvaavat peltohehtaarille käytetyistä panoksista tulevien ja lopputuotteisiin sitoutuneiden ravinnemäärien erotusta (Lähde: Luonnonvarakeskus, Agrikaattori).

2) Maataloussektorin kasvihuonekaasupäästöiksi luetaan metaanipäästöt kotieläinten ruuansulatuksesta ja lannankäsittelystä, dityppioksidipäästöt lannankäsittelystä ja viljelymaasta sekä kalkituksen hiilidioksidipäästöt, Lähde: Tilastokeskus "Kasvihuonekaasupäästöt 2017 EU:lle ja YK:n ilmastopimukseksi" 28.3.2019

3) Maatalouden maankäyttösektorin (maankäyttö, maankäytön muutos ja metsätaloussektori) kasvihuonepäästöjä ovat viljelymaasta ja ruohikkoalueilta syntyvät hiilidioksidipäästöt, Lähde: Tilastokeskus "Kasvihuonekaasupäästöt 2017 EU:lle ja YK:n ilmastopimukseksi" 28.3.2019

4) Lähde: Kaukokulkeutumissopimukseksi toimitettu inventaarioraportti - Informative Inventory Report, IIR 2019 15.3.2019.

Luomu- ja lähiruoka

	2016	2017	2018	2019—2020 tavoite
Elintarvikealan mikro- ja pienyritysten ¹⁾				
— lukumäärä (kpl)	1 655	1 657	>1 655	kasvaa
— tuotannon jalostusarvo (milj. euroa)	670,9	653,9	>653,9	kasvaa
Luomuviljelty peltoala (%) ²⁾	10,7	11,4	13,1	kasvaa
Luomukotieläintilojen lukumäärä (kpl) ²⁾	959	974	1037	kasvaa
Luomuelintarvikevalmistajien lukumäärä (kpl) ¹⁾	697	>697	>697	kasvaa

1) Yritysten lukumäärätietojen tilastopohja muuttunut: Tilastokeskus. Tilastojen valmistumisen aikatauluista johtuen vuosien 2017 ja 2018 luvut ovat arvioita

2) Lähde: Ruokavirasto.

Elintarvikkeiden turvallisuus ja laatu

	2016	2017	2018	2019—2020 tavoite
Vaarallisia tai helposti leviäviä eläintauteja (kpl) ¹⁾	15	13	5	0
Vaarallisia kasvintuhoojia (uusia pysyvästi) (kpl)	0	0	0	0
Eläinten hyvinvointikorvauksia saaneiden tilojen osuus kotieläintiloista (%)	43	50	52	kasvaa
Raportoidut elintarvikevälitteiset ruokamyrkytys-epidemiat (kpl)	56	47	67	alle 45
— niissä sairastuneiden määrä (kpl)	1 382	983	1 415	alle 1 000
Salmonellan esiintyvyys (%)				

	2016	2017	2018	2019—2020 tavoite
— elintarviketuotantoeläimissä ja elintarvikkeissa	alle 1	alle 1	alle1	alle 1
— elintarviketuotantoeläinten rehuissa	0	0	0	0
OIVA-elintarvikehuoneistotarkastuksissa parhaimmat tasot (A ja B) saavuttaneet kohteet (%)	86	87	87	yli 85
Vaatimukset täyttävien tarkastuskohteiden osuus (%)				
— maatalouden tuotantopanokset (siemenet, lannoitevalmisteet, kasvinsuojeluaineet ja rehut)	89	90	93	yli 95
— luonnonmukainen ruokaketju	98	98	99	yli 95
— otantaan perustuva eläinsuojeluvalvonta	76	88	arvio 82	yli 85

¹⁾ Sisältää myös eläintautitapaukset luonnonvaraisilla eläimillä.

Talousarvion ulkopuoliset rahastot

Maatilatalouden kehittämisrahasto (Makera)

Kokonaan kansallisesti rahoitettavat investointiavustukset myönnetään ja maksetaan edelleen Makerasta. Manner-Suomen maaseutuohjelman 2014—2020 rahoituskehystä on käytetty rakennetoimenpiteissä etupainotteisesti, jotta ohjelmakauden lopussa pystytään varmistamaan EU-rahoituksen kotiutus. Rahoituskauden loppua kohden investointikohteita siirretään yhä enemmän kansallisesti rahoitettavaksi. Rahoituksen riittävyyden turvaamiseksi Makeraan siirretään vuoden 2020 valtion talousarviosta 58,3 milj. euroa. Rahaston taloudellista tilannetta on tarkasteltu seuraavassa taulukossa. EU-osarahoitteiset investointi- ja aloitusavustukset rahoitetaan talousarviosta (mom. 30.10.40). Maatalouden investointeja ja tilanpidon aloittamista edistetään myös korkotuen avulla (mom. 30.10.41).

MAKERAsta ja talousarviosta myönnettävät maatalouden rakennetuet tukimuodoittain vuosina 2018—2020 (milj. euroa)

	2018 tilinpäätös	2019 arvio	2020 arvio
MAKERA			
Käytettävissä olevat varat yhteensä	158,53	113,39	125,25
— omat tulot ¹⁾ (mm. lainojen lyhennykset ja korot)	14,23	13,38	10,92
— lainojen ja avustusten peruutukset	0,03	0,10	0,10
— tulot EU:lta + sekalaiset tulot	0,00	0,40	0,30
— edelliseltä vuodelta siirtyvä määrä	91,24	99,51	55,63
— muut tulot	4,03	-	-
— siirto talousarviosta ²⁾	49,00	-	58,3
LAINAT, yhteensä			
MAKERAsta (valtionlainat)	0,30	1,20	0,50
Korkotukilainat yhteensä (mom. 30.10.41)	205,00	250,00	250,00
AVUSTUKSET			
MAKERAsta	45,706	45,80	87,80
EU-osarahoitteiset avustukset (mom. 30.10.40)	91,17 ³⁾	96,00	30,00
KORKOTUKILAINOJEN KORKOTUKI (mom. 30.10.41)			
	11,03	13,00	15,00

1) Sisältää myös kauppahintasaamiset ja tilojen myynnit.

2) Hallitusohjelman mukaisesti maatalouden kannattavuuden parantamiseen panostettiin Makeran kautta hallituskauden aikana vuosina 2016–2018. Vuoden 2018 siirto on hallitusohjelman mukainen 49,0 milj. euroa.

3) Sisältää vuodelta 2017 siirtyneen myöntämisvaltuuden 12 666 404 euroa.

Maatalouden interventiorahasto (Mira)

Maataloustuotemarkkinoiden liiallisia häiriötilanteita vakiinnutetaan EU:n markkinajärjestelmään sisältyvien markkina- ja interventiotuotteiden avulla. Interventiotuotteiden varastointia. Toimien rahoitusta varten on *maatalouden interventiorahasto*, jonka menot rahoitetaan pääosin EU:n maatalouden tukirahaston varoista. Maatalouden interventiorahaston valtion vastattavaksi jäävät menot katetaan rahastoon tehtävällä budjettisiirrolla momentilta 30.20.60.

40. Maatalouden aloittamis- ja investointiavustukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 84 826 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014–2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaa toteuttavien nuorten viljelijöiden ja nuorten elinkeinonharjoittajien tilanpidon aloitusavustusten sekä maatalouden investointiavustusten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) ohjelmakauden 2014–2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2020 saa tehdä ohjelmakauteen 2014–2020 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 30 000 000 eurolla. Mikäli ohjelmakauteen 2014–2020 kohdistuvaa vuoden 2019 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2020.

Selvitysosa: Nuoren viljelijän ja nuoren elinkeinonharjoittajan aloittamisavustukset sekä maatalouden investointiavustukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014–2020. Avustuksilla parannetaan maatalouden tuottavuutta ja kilpailukykyä, pienennetään tilanpidon aloittamiseen liittyvää taloudellista riskiä sekä osaltaan turvataan maataloustuotannon jatkumista. Investointeja tuetaan momentilta myönnettävien osarahoitteisten avustusten lisäksi korkotuella (mom. 30.10.41) sekä maatilatalouden kehittämissuunnitelman myönnettävillä kansallisilla avustuksilla ja valtiontakauksilla.

Avustuspäätösten kokonaismääräksi arvioidaan 30 000 000 euroa. Tästä määrästä aloitusavustuksia arvioidaan olevan n. 13 000 000 euroa ja investointiavustuksia 17 000 000 euroa. Avustusten maksatus ajoittuu neljälle vuodelle.

Vuonna 2020 määrärahaa arvioidaan tarvittavan yhteensä 84 826 000 euroa, mistä EU:n rahoitusosuutta on 35 627 000 euroa ja kansallista osuutta 49 199 000 euroa. EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014–2020 on 42 %.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2020 ¹⁾	2021	2022	2023	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Ennen vuotta 2020 tehdyt sitoumukset	66,5	28,6	4,8	-	99,9
Vuoden 2020 sitoumukset	20,0	6,1	3,0	0,9	30,0
Menot yhteensä	86,5	34,7	7,8	0,9	129,9

¹⁾ Osa menoista katetaan siirtyvällä erällä.

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys			Määräraha		esitys 2020
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	maksettu 2015—2018	budjetoitu 2019	
Aloitus- ja investointiavustukset	183,5	253,5	437,0	193,4	85,0	84,8

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maaseutuohjelman muutos (siirto momentilta 30.10.43)	5 000
Maaseutuohjelman muutos (siirto momentilta 30.20.44)	25 000
Maaseutuohjelman rahoitussiirrot vuodelta 2022 vuodelle 2019 (poisto)	-20 000
Tasomuutos	-10 150
Yhteensä	-150

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	84 826 000
2019 talousarvio	84 976 000
2018 tilinpäätös	75 276 000

41. Maaseutuelinkeinotoiminnan korkotuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 15 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden rakennetuista annetun lain (1476/2007), maaseutuelinkeinojen rahoituslain (329/1999), kolttalain (253/1995), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rakennetuista annetun lain (986/2011), porotalouden ja luontaiselinkeinojen rahoituslain (45/2000), maaseutuelinkeinolain (1295/1990) ja maatilalain (188/1977) mukaisista korkotukilainoista luottolaitoksille suoritettavien korkohyvitysten maksamiseen.

Valtuus

Vuonna 2020 korkotukea saa hyväksyä enintään 250 000 000 euron lainapääomalle.

Selvitysosa: Maatalouden rakennetukilain nojalla myönnettävissä korkotukilainoissa vuosittainen korkotuki on vuodesta 2013 alkaen myönnettyissä lainoissa enintään kolme prosenttia jäljellä olevasta lainamäärästä ja aiemmin myönnettyissä vastaavasti enintään neljä prosenttia. Aikaisemman rahoituslainsäädännön nojalla vuosina 1996—2012 myönnettyissä lainoissa korkotuen enimmäismäärä on enintään neljä tai viisi prosenttia jäljellä olevasta lainamäärästä lainan myöntämisaikakohdasta riippuen. Ennen vuotta 1996 myönnettyistä maaseutuelinkeinolain mukaisista lainoista maksetaan luottolaitokselle korkotukea 50 % luottolaitoksen perimästä kokonaiskorosta. Maatilalain mukaisille lainoille maksettavan korkohyvityksen määrä vaihtelee lainan myöntämivuodesta ja lainalajista riippuen. Korkotukilai-

nojen takaisin maksamatta oleva pääoma oli vuoden 2018 lopussa yhteensä n. 1,48 mrd. euroa. Määrärahan mitoituksessa on oletettu vuonna 2020 keskimääräiseksi korkotueksi 1 % korkotukilainojen pääomasta.

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2020	2021	2022	2023	2024—	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Ennen vuotta 2020 myönnettyt korkotukilainat	13,9	13,1	11,5	10,0	76,6	125,1
Vuonna 2020 myönnettävät korkotukilainat	1,1	1,9	2,4	2,2	28,9	36,5
Menot yhteensä	15,0	15,0	13,9	12,2	105,5¹⁾	161,6

¹⁾ Vuodesta 2024 lähtien korkotuen määrän arvioidaan olevan 3 % korkotukilainojen pääomasta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	2 000
Yhteensä	2 000
2020 talousarvio	15 000 000
2019 talousarvio	13 000 000
2018 tilinpäätös	11 031 172

42. Luopumistuet ja -eläkkeet (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 44 800 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) luopumiseläkelain (16/1974) mukaisten korvausten maksamiseen
- 2) maatalousyrittäjien luopumistuesta annetun lain (1293/1994) ja maatalouden harjoittamisesta luopumisen tukemisesta annetun lain (612/2006) mukaisten luopumistukien ja hoitokustannusten maksamiseen
- 3) EU:n ohjelmakauden 1995—1999 luopumistukijärjestelmän ja maatalouden metsätoimenpideohjelman sitoumuksista aiheutuneiden Suomen velvoitteiden maksamiseen kokonaan kansallisesti.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Luopumistuella edistetään yksikkökoon suurentamista ja sukupolvenvaihdoksia maa- ja porotaloudessa. Tavoitteena on myös alentaa maatalousyrittäjien keski-ikää. Uusia luopumistukipäätöksiä voitiin tehdä vuoden 2018 loppuun asti, minkä jälkeen maatalouden varhaiseläkkeiden myöntäminen ei ole enää mahdollista Euroopan unionissa.

Vuonna 2020 maksetaan kokonaan kansallisesti rahoitettavista neljästä maatalousyrittäjien luopumistukijärjestelmästä (ajanjaksot 2003—2006, 2007—2010, 2011—2014 ja 2015—2018) sekä aiempien vuosien luopumiseläkejärjestelmästä aiheutuvia menoja sekä niihin liittyviä sopimusten hoitokuluja.

Luopumistukien ja -eläkkeiden toteutuminen vuonna 2020

Tukimuoto	Järjestelmän piiriin tullut sen voimassaoloaikana		Eläkkeitä maksussa v. 2020 lopussa, arvio kpl	Keskimääräinen korvaus v. 2020, arvio euroa/kk
	Tiloja	Luopujia		
Luopumiseläke			6 530	246
Luopumistuki 2003—2006	3 389	5 794	2	866
Luopumistuki 2007—2010	2 467	4 298	111	594
Luopumistuki 2011—2014	2 067	3 277	1 110	821
Luopumistuki 2015—2018	626	849	569	1 076
Yhteensä	8 549	14 218	8 322	

Vuosina 2019 ja 2020 määrärahan tarpeen arvioidaan jakautuvan seuraavasti (milj. euroa)

	2019 arvio	2020 arvio
Luopumiseläkkeet	23,05	20,68
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2003—2006	0,41	0,11
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2007—2010	1,90	1,24
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2011—2014	17,52	14,65
Maatalousyrittäjien luopumistuki, vuosina 2015—2018	5,14	6,85
Hoitokulu ¹⁾	0,98	0,79
Yhteensä	49,00	44,32²⁾

¹⁾ Sosiaali- ja terveysministeriö on 11.1.2019 antamallaan päätöksellä (Dnro STM/5132/2018) vahvistanut hoitokulun perusteet vuosille 2019-2022.

²⁾ Lisäksi momentilla on käytettävissä edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tasomuutos	4 300
Yhteensä	4 300

2020 talousarvio	44 800 000
2019 talousarvio	40 500 000
2018 tilinpäätös	58 330 000

43. Eläinten hyvinvointikorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 62 767 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien eläinten hyvinvointikorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuodelle 2014 yhdellä vuodella jatkettujen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten eläinten hyvinvointia edistävien tukien maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Eläinten hyvinvointikorvaukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämissuunnitelmaan 2014—2020.

Eläinten hyvinvointikorvausten tavoitteena on eläinten hyvinvoinnin kohentuminen. Tavoitteena on tuotantoeläinten lajinnukaisemman hoidon edistäminen ja viljelijöiden tietoisuuden lisääminen eläinten hyvinvointiin vaikuttavista tekijöistä. Eläinten hyvinvointisitoumus voidaan tehdä naudoista, sioista, lampaista, vuohista sekä siipikarjasta. Eläinten hyvinvointisitoumuksissa viljelijä sitoutuu noudattamaan toimenpiteen ehtoja valitsemiensa eläinlajien osalta. Sitoumus on 1-vuotinen, mutta se voidaan uusida vuosittain.

Vuonna 2018 eläinten hyvinvointikorvaukseen oli sitoutunut n. 6 100 kotieläintuotannon harjoittajaa. Tuotantosuunnittain tarkasteltuna mukana on 52 % nautatiloista, 72 % sikatiloista, 47 % lammas- ja vuohitiloista sekä 81 % siipikarjatiloista.

Vuonna 2020 määrärahaa arvioidaan tarvittavan yhteensä 62 767 000 euroa, mistä EU:n rahoitusosuutta on 26 362 000 euroa ja kansallista osuutta 36 405 000 euroa. EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 on 42 %.

Momentilta voidaan maksaa myös ohjelmakauden 2007—2013 mukaisia ja vuodelle 2014 yhdellä vuodella jatkettuja eläinten hyvinvointia edistäviä tukia. Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys			Määräraha		
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	maksettu 2014—2018	budjetoitu 2019	esitys 2020
Eläinten hyvinvointikorvaukset	162,960	225,040	388,000	243,762	67,767	62,767

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maaseutuohjelman muutos (siirto momentille 30.10.40)	-5 000
Yhteensä	-5 000

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	62 767 000
2019 talousarvio	67 767 000
2018 tilinpäätös	67 767 000

(44.) *Maatalouden toimintaedellytysten turvaaminen* (siirtomääräraha 3 v)

Selvitysosa: Momentti ja sen määräraha ehdotetaan poistettavaksi talousarviosta.

2019 talousarvio	22 500 000
2018 tilinpäätös	7 500 000

50. Valtionapu maaseudun elinkeinojen kehittämiseen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 466 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden neuvontapalvelujen valtionavusta annetun valtioneuvoston asetuksen (431/2016) mukaisesti neuvontaan myönnettävien valtionapujen maksamiseen valtakunnallista, koko maan kattavaa neuvontaa harjoittaville yrityksille ja muille yhteisöille.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtionavulla turvataan alueellisesti ja sisällöllisesti kattava, kohtuuhintainen ja ammattitaitoinen neuvonta, joka omalta osaltaan luo edellytyksiä maataloustuotannon harjoittamiselle koko Suomessa. Valtionapua saavien neuvontajärjestöjen vaikuttavuutta mitataan mm. asiakkaiden määrällä. Noin 40 % maatalous- ja puutarhayrityksistä ovat neuvontajärjestöjen asiakkaita tai jäseniä.

Valtionavun käytölle on asetettu alustavat tavoitteet maaseudun elinkeinojen edistämiseksi:

1. Luodaan neuvonnan keinoin ja eri yhteistyömuotoja edistämällä edellytyksiä biotalouteen ja ruokaketjuun perustuvan markkinalähtöisen yritystoiminnan kilpailukyvyille ja jalostusasteen kasvulle sekä tuottavuuden ja tuotantorakenteen parantumiselle.
2. Edistetään neuvonnalla ja neuvonnan palveluja kehittämällä ympäristöystävällisempiä tuotantomenetelmiä ja uusiutuvien luonnonvarojen käytön kestävyyttä mm. tuotantopanosten optimaalisella ja kestäväällä käytöllä sekä materiaalihokkuuden parantamisella.
3. Edistetään neuvonnallisilla ja kotieläinjalostuksellisilla keinoin sekä mittareita ja menetelmiä kehittämällä ihmisten, eläinten ja kasvien terveyttä, hyvinvointia ja turvallisuutta sekä ruokaketjun vastuullisuutta.

Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2020 tavoitteet sovitaan tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön ja neuvontajärjestöjen välisessä tulossopimuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Maatilojen neuvonta) (EK)	-1 752
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Suomen hevostietokeskus ry) (EK)	-48
Yhteensä	-1 800
2020 talousarvio	3 466 000
2019 talousarvio	5 266 000
2018 tilinpäätös	5 266 000

51. Porotalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 843 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää seuraaviin poronhoitolain (848/1990) mukaisiin Paliskuntain yhdistykselle myönnettäviin avustuksiin:

- 1) valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroestaitojen rakentamiseen ja kunnossapitoon myönnettävien valtionapujen maksamiseen
- 2) porotalouden edistämiseen tähtäävän neuvonta- ja kehittämistyön tukemiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Valtakunnan rajoilla olevien poroestaitojen valtion vastuulla olevat velvoitteet perustuvat valtioiden välillä solmittuihin poroaitasopimuksiin ja koskevat Suomen ja Norjan sekä Suomen ja Venäjän rajoilla olevien poroaitojen rakennus- ja kunnossapitotoimenpiteitä.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Poroaitasopimusten mukaisten valtakunnan rajoilla sijaitsevien poroaitojen rakentaminen ja kunnossapito	987 000
Neuvontatyön tukeminen	803 000
Porotalouden koetoiminta	53 000
Yhteensä	1 843 000
2020 talousarvio	1 843 000
2019 talousarvio	1 843 000
2018 tilinpäätös	1 843 000

54. Rahapeli toiminnan tuotolla rahoitettava hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 40 092 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää arpajaislain (1047/2001) sekä rahapeliyhtiön tuottojen käyttämisestä hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen annetussa valtioneuvoston asetuksessa (14/2017) tarkoitettujen avustusten maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Veikkaus Oy:n tuotoista kohdennetaan 4 % hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen, jota vastaava tulo on merkitty momentille 12.30.20. Tuloja vastaavasti käytetään harkinnanvaraisesti myönnettävinä avustuksina osuus hevoskasvatuksen ja hevosurheilun edistämiseen. Lisäksi tuloja vastaavasti voidaan käyttää 168 000 euroa hevostalouden tutkimukseen (mom. 30.01.05) sekä 240 000 euroa hevostalouden edistämiseen tarkoitettujen avustusten myöntämisestä aiheutuviin kuluihin (mom. 30.01.01).

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	40 092 000
2019 talousarvio	40 092 000
2018 tilinpäätös	40 182 000

55. Valtionapu 4H-toimintaan (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 3 905 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää 4H-toiminnan tukemiseen.

Selvitysosa: 4H-toiminta edistää maaseudun elinvoimaisuutta ja vetovoimaisuutta asuinympäristönä tarjoamalla monipuolista harrastus-, palvelu- ja kilpailutoimintaa, työllistämällä nuoria sekä tarjoamalla heille mahdollisuuksia yrittäjyyden kokeilemiseen mm. omia yrityksiä perustamalla.

4H-toiminnan painopisteitä ovat yritteliäisyyden ja yrittäjyyden edistäminen erityisesti maaseudulla (mm. ”kolme askelta työelämään” –toimintamalli), maaseudun palvelutarjonnan täydentäminen, metsäosaamisen lisääminen, haja-asutusalueiden harrastustoiminta, maaseudun ammatteihin liittyvät tiedot, taidot ja kokemukset sekä niitä tukeva kilpailutoiminta, lasten ja nuorten ruokakasvatus sekä kasvu aktiiviseksi kansalaiseksi.

4H-järjestössä on yhteensä n. 250 valtionavustusta saavaa yhdistystä, joiden toiminta kattaa n. 90 % Suomen kunnista. Jäseniä yhdistyksissä on n. 52 000.

Määrärahan käyttöön liittyvät vuoden 2020 tavoitteet sovitaan tarkemmin maa- ja metsätalousministeriön ja 4H-järjestöjen välisessä tulossopimuksessa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

4H-toiminnan edistäminen	600
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (4H-nuorisotyö) (EK)	-600
Yhteensä	0

2020 talousarvio	3 905 000
2019 talousarvio	3 905 000
2018 tilinpäätös	3 905 000

63. Maaseudun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 100 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1413/2011) mukaisessa laajuudessa valtakunnallisten maaseudun sekä saariston tutkimus- ja kehittämishankkeiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen mukaan lukien hankkeisiin sisältyvät kulutusmenot

2) maa- ja elintarviketalouden sekä maaseudun tutkimus- ja kehittämishankkeiden rahoituksesta annetun lain (1413/2011) mukaisen maaseutupolitiikan neuvoston toimintaan

3) julkisyhteisöjen hankkeiden toteuttamiseen tarvittavan enintään 10 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen

4) kylätoiminnan valtakunnalliseen kehittämiseen

5) saariston kehityksen edistämisestä annetun lain (494/1981) 14 §:ssä mainitun saaristoasiain neuvottelukunnan toimintaan.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Valtakunnalliset tutkimus- ja kehittämishankkeet	682 000
Kylätoiminnan valtionapu	1 200 000
Kyläkaupat monipalvelukeskuksina -kokeiluhankkeet	-
Maaseutupolitiikan neuvosto	68 000
Saaristoasiain neuvottelukunta	150 000
Yhteensä	2 100 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Kylätoiminnan valtionapu) (EK)	-100
Kyläkaupat monipalvelukeskuksina -kokeiluhankkeet	-1 000
Kylätoiminnan valtionapu	100
Yhteensä	-1 000
2020 talousarvio	2 100 000
2019 talousarvio	3 100 000
2018 tilinpäätös	2 000 000

64. EU:n ja valtion rahoitusosuus alueelliseen ja paikalliseen maaseudun kehittämiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 189 700 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien hankkeiden ja sen toteutukseen liittyvän teknisen avun Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä perustelluissa tapauksissa ennakon maksamiseen
- 2) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toteuttamiseen tarvittavan yhteensä enintään 223 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen sekä muiden välttämättömien kulutusmenojen maksamiseen
- 3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2020 saa tehdä ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia myöntämispäätöksiä 106 900 000 eurolla, josta osoitetaan 21 000 000 euroa paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia varten sekä 65 900 000 euroa muita tältä momentilta rahoitettavia toimia varten sekä 20 000 000 euroa teknistä apua varten.

Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvia vuoden 2019 myöntämisvaltuuksia on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä myöntämispäätöksiä vuonna 2020.

Selvitysosa: Momentin varoin rahoitetaan ohjelmakaudella 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisia maaseudun yritystoiminnan, palvelujen, kylien ja yhteistyön kehittämiseen, koulutukseen ja tiedonvälitykseen sekä Leader-toiminnalla toteutettavaan paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia.

Rahoitus toteutetaan yritystukina sekä paikallisina, alueellisina, alueiden välisinä, valtakunnallisina ja kansainvälisinä hankkeina. Tekninen apu tukee koko ohjelman toimeenpanoa. Ohjelman toteuttamiseen tarvittavat henkilötyövuodet vastaavat teknisen avun lisäksi nk. valtion hallinnon oman tuotannon hankkeissa vuosittain palkattavan henkilöstön enimmäismäärää. Teknistä apua on vuosina 2014—2023 käytettävissä ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman toimeenpanoa varten 871 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen, josta käytettiin 424,14 henkilötyövuotta vuoden 2018 loppuun mennessä.

Myöntämisvaltuuden jako elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksille perustuu maa- ja metsätalousministeriön päätöksillä jokaiselle valitulle Leader-ryhmälle määriteltyyn suuntaa antavaan rahoitukseen paikalliseen kehittämiseen liittyviä toimia varten sekä hyväksytyihin suunnitelmiin alueellisten varojen kohdentamiseksi muita tältä momentilta rahoitettavia toimia varten. Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Vuoden 2020 määrärahojen ja myöntämisvaltuuksien arvioitu jakautuminen (euroa)

	Määräraha	Valtuus
Yhteensä, josta	189 700 000	106 900 000
— EU-osuus	87 000 000	48 164 000
— valtion osuus	102 700 000	58 736 000

Valtuuden käyttöön liittyvistä sitoumuksista ja sopimuksista aiheutuvat valtion menot (milj. euroa)

	2020	2021	2022	2023	Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
Ennen vuotta 2020 tehdyt sitoumukset	139,838	102,243	54,328	3,391	299,800
Vuoden 2020 sitoumukset	49,862	36,457	19,372	1,209	106,900
Yhteensä	189,700	138,700	73,700	4,600	406,700

Ohjelmakauden rahoituskehys sekä myöntämisvaltuuden ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Ohjelma	Ohjelmakauden rahoituskehys valtuutena	Budjetoitu valtuutta ohjelmakautena	Myöntämis- valtuus 2020	Määräraha			esitys 2020
				maksettu 2014—2018	budjetoitu 2019		
Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelma (ohjelmakausi 2014—2020) yhteensä	912,000	790,300	106,900	319,676	180,600	189,600	
— josta tekninen apu	70,000	70,000	20,000	18,193	11,000	11,000	
Ohjelmien korjaukset	-	-	-	3,536	0,100	0,100	
Kaikki yhteensä	912,000	790,300	106,900	323,212	180,700	189,700	

Momentit 30.10.40, 30.10.43, 30.20.43 ja 30.20.44 ovat myös osa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa 2014—2020, jonka toimeenpanoon tarkoitettun teknisen avun valtuus ja määräraha ovat tällä momentilla.

Takaisinperinnästä aiheutuvat erät merkitään momentille 12.30.99.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tukiohjelman toteuttamiseen liittyvä muutos	9 000
Yhteensä	9 000

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	189 700 000
2019 talousarvio	180 700 000
2018 tilinpäätös	154 985 316

20. Maa- ja elintarviketalous

Selvitysosa: Luvun 30.20 selvitysosa on sisällytetty luvun 30.10 selvitysosaan.

01. Ruokaviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 75 365 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) enintään 500 000 euroa elintarvikemarkkinavaltuutetun toimiston toimintamenoihin
- 2) vähävaraisimmille suunnattuun eurooppalaiseen apuun liittyvien siirtomenojen maksamiseen
- 3) enintään 1 000 000 euroa maksullisten eläintautitutkimusten, joilla pyritään havaitsemaan ja seuraamaan vastustettavia ja uhkaavia eläintauteja, hintojen alentamiseen
- 4) elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, kasvien terveyteen ja kasvien lisäysaineistoon liittyvien menojen hallinnointia koskevan Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 652/2014 tuella maksettaviin menoihin
- 5) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 6) eläinlääkintävahinkojen arviolautakunnan toiminnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 7) hukkakauralain (185/2002) mukaisesti hukkakauran torjuntasuunnitelmien laatimisesta aiheutuvia kustannuksia vastaavien korvausten maksamiseen
- 8) maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen korvausten maksamiseen Ahvenanmaan maakunnan kunnille.

Nettobudjetoinnissa otetaan huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 652/2014 perusteella kasvintuhoojien kartoitukseen vuosittain myöntämä rahoitus.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 652/2014 tuella maksettavat elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, kasvintuhoojakorvauksiin ja kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteisiin liittyvät menot on huomioitu tuloina momentilla 12.30.04.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Hallitus antaa eduskunnalle talousarvioesitykseen liittyvän hallituksen esityksen elintarvikelain ja harmaan talouden selvitysyksiköstä sekä kasvinsuojeluaineista annettujen lakien muuttamisesta. Hallituksen esityksessä muutetaan Ruokaviraston tehtäviä siten, että torjunta-ainejäämien enimmäismäärien asettamista edeltävä riskinarviointitehtävä sekä väliaikaisten torjunta-ainejäämien enimmäismäärien asettaminen siirretään Ruokavirastosta Turvallisuus- ja kemikaalivirastoon (Tukes).

Ruokaviraston *tehtävinä* ovat elintarvikkeiden sekä maa- ja metsätalouden tuotantopanosten turvallisuuden ja laadun, eläinten terveyden ja hyvinvoinnin sekä kasvinterveyden edistäminen, valvonta ja tutkimus. Lisäksi virasto edistää viranomaistoimin elintarvikkeiden ja maatalouden tuotantopanosten vientiä. Virastolla on Euroopan unionin yhteisen maatalouspolitiikan mukaisten toimenpiteiden, unionin rahoittamien maaseudun kehittämistoimien ja näitä täydentä-

vien kansallisten toimenpiteiden toimeenpanotehtäviä (maksajavirastotehtävät). Ruokaviraston tehtävänä on hoitaa myös muut laissa säädetyt ja maa- ja metsätalousministeriön määräämät viraston toimialaan kuuluvat tehtävät.

Ruokavirasto tukee pääluokkaperusteluissa sekä lukujen 30.10 ja 30.20 yhteisessä selvitysosassa esitettyjen maa- ja metsätalousministeriön *toimialan vaikuttavuuden, toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteiden* saavuttamista.

Viraston tunnusluvut

	2019 arvio	2020 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus		
Taloudellisuusindeksi (2019=100)	100	100
Tuottavuusindeksi (2019=100)	100	100

Kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet (1 000 euroa)

	2019 arvio	2020 arvio
Kustannukset (1 000 euroa)	113 615	110 781
Tuotot (1 000 euroa)	36 457	35 416
Htv	995	970

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)¹⁾

	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	105 245	110 781
Bruttotulot	35 197	35 416
Nettomenot	70 048	75 365

¹⁾ Ruokavirasto aloitti toimintansa 1.1.2019. Virastoon siirtyi Elintarviketurvallisuusviraston (Evira), Maaseutuviraston (Mavi) ja osa Maanmittauslaitoksen tietopalvelukeskuksen tehtävistä. Samalla siirtyivät myös niihin liittyvät määrärahat ja htv:t tälle momentille. Momenteilla 30.20.02 ja 30.20.03 vuodelta 2018 siirrynyt määräraha on käytettävissä Ruokavirastossa vuonna 2019.

Bruttomenot ovat yhteensä 110 781 000 euroa. Bruttotulot ovat yhteensä 35 416 000 euroa, tästä on yhteisrahoitteen toiminnan tuloja 800 000 euroa, maksullisen toiminnan tuloja 23 835 000 euroa ja muita tuloja 10 781 000 euroa.

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuuslaskelma (1 000 euroa)

	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>		
Maksullisen toiminnan tuotot		
— suoritteiden myyntituotot	20 168	20 190
— muut tuotot	-	-
Tuotot yhteensä	20 168	20 190

	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset		
— erilliskustannukset	15 091	14 099
— osuus yhteiskustannuksista	5 077	5 191
Kustannukset yhteensä	20 168	20 190
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-	
Kustannusvastaavuus, %	100	100
<i>Muut suoritteet</i>		
Maksullisen toiminnan tuotot		
— suoritteiden myyntituotot	3 648	3 645
— muut tuotot	-	-
Tuotot yhteensä	3 648	3 645
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset		
— erilliskustannukset	3 094	3 113
— osuus yhteiskustannuksista	1 554	1 532
Kustannukset yhteensä	4 648	4 645
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	-1 000	-1 000
Kustannusvastaavuus, %	78	78
Hintatuki	1 000	1 000
Kustannusvastaavuus hintatuen jälkeen, %	100	100

Elintarvikemarkkinalaissa (1121/2018) on säädetty elintarvikemarkkinoiden toimivuuden parantamiseksi ja hyvien liiketapojen vastaisten käytäntöjen estämiseksi Ruokaviraston yhteydessä toimivasta elintarvikemarkkinavaltuutetun toimistosta. Valtuutettu on toiminnassaan itsenäinen ja riippumaton. Valtuutetun toimiston toimintamenoihin varataan enintään 500 000 euroa.

Ruokavirasto toimii työ- ja elinkeinoministeriön vastuulla olevan vähävaraisimmille suunnatun eurooppalaisen avun rahaston (vähävaraisten rahasto) hallintoviranomaisena. Rahastosta rahoitettavan vähävaraisten avun toimenpideohjelman toimeenpanoon henkilötöiden osalta käytetään vähävaraisten rahaston teknistä apua ja varsinaiseen ruoan hankintaan, jakeluun ja varastointiin itse ohjelman rahoitusta. Momentin mitoituksessa on otettu huomioon sekä menoissa että tuloissa 3 800 000 euroa avun hallinnoinnista ja toimeenpanosta johtuen.

Vastustettavien sekä uusien uhkaavien eläintautien havaitsemiseksi ja kotoperäisten eläintautien esiintyvyyden seuraamiseksi tarvitaan näytteitä sairaista eläimistä. Eläintautitutkimuksissa seurannan kannalta riittävän näytemäärän saaminen edellyttää eläinten omistajien tai eläinlääkärien oma-aloitteellisesti lähettämiä näytteitä. Tutkimuskustannusten periminen täysimääräisinä näytteen lähettäjältä vähentäisi näytteiden määrää merkittävästi, minkä vuoksi hintatuen käyttö on perusteltua. Hintatuen määrä on enintään 1 000 000 euroa.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 652/2014 tuella maksettavat elintarvikeketjuun, eläinten terveyteen ja hyvinvointiin, kasvintuhoojakorvauksiin ja kasvintuhoojien torjuntatoimenpiteisiin liittyvät menot on huomioitu tuloina momentilla 12.30.04.

Momentilla on otettu huomioon Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 652/2014 perusteella kasvintuhoojien kartoitukseen vuosittain myönnettävän rahoituksen nettobudjetointi.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon sekä menoissa että tuloissa 2 234 000 euroa Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman teknisen avun määränä.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon Ahvenanmaan maakunnan kunnille suoritettavat korvaukset maatalouden tukien toimeenpanosta annetussa laissa (192/2013) tarkoitettujen tehtävien hoitamisesta. Korvaus määräytyy tukihakemusten lukumäärän perusteella ja sen suuruudesta säädetään valtioneuvoston asetuksella.

Määrärahassa on huomioitu hallitusohjelmassa (HO 2019) eläinsuojeluasiamiehen viran perustamiseen, tietojärjestelmien kehittämiseen sekä eläintautien torjuntaa edistävään tiedotukseen, koulutukseen, varautumiseen ja rekisterien kehittämiseen osoitettu rahoitus.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Afrikkalaisen sikaruton torjuntaa tehostavat toimet, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-700
CAP27 -uudistuksen valmistelu	5 000
Eläinsuojeluasiamiehen viran perustaminen (HO 2019)	100
Eläintautien torjuntaa edistävä tiedotus, koulutus ja varautuminen sekä rekisterien kehittäminen (HO 2019)	775
Eläinten terveydenhallintahanke (ELTE) (v. 2019 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-2 412
Eläinten terveydenhallintahanke (ELTE) (v. 2020 rahoitus) (siirto momentilta 28.70.20)	1 764
Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmän kehittäminen (v. 2019) (siirto momentille 28.70.20)	-1 340
Eläinvalvonnan ja täydentävien ehtojen tietojärjestelmän kehittäminen (v. 2020) (siirto momentilta 28.70.20)	1 120
Elintarvikeviennin edistäminen (HO 2019)	1 000
Maaseudun Hyrrä-tukien sähköisen käsittelyketjun kehittämishanke (v. 2019) (siirto momentille 28.70.20)	-832
Maaseudun Hyrrä-tukien sähköisen käsittelyketjun kehittämishanke (v. 2020) (siirto momentilta 28.70.20)	864
Nautarekisterin uudistaminen (siirto momentille 30.01.23)	-1 500
Peltotukivalvonnan menetelmien suunnittelu ja pilotointi (siirto momentille 30.01.23)	-200
Tietojärjestelmien kehittäminen (HO 2019)	1 750
Torjunta-ainejäämien enimmäismäärien asettamista edeltävä riskinarviointitehtävä sekä väliaikaisten torjunta-ainejäämien enimmäismäärien asettaminen (siirto momentille 32.01.08)	-70
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	557
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-480
Palkkausten tarkistukset	-96
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	129
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-112
Yhteensä	5 317
2020 talousarvio	75 365 000
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	70 048 000

(02.) Elintarviketurvallisuusviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

2018 tilinpäätös	39 599 000

(03.) Maaseutuviraston toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

2018 tilinpäätös	24 121 000

20. Eläinlääkintähuolto ja kasvintuhoojien torjunta (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 5 948 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) eläinlääkintähuoltolain (765/2009) nojalla kunnille maksettavista korvauksista aiheutuviin menoihin
- 2) eläintautilain (441/2013) nojalla eläintautien vastustamisesta, eläinsuojelulain (247/1996) nojalla eläinsuojelusta, sekä näihin liittyvistä korvauksista, koulutuksista ja selvityksistä aiheutuvien ja muiden eläinlääkintähuollon toteuttamisen kannalta välttämättömien menojen maksamiseen
- 3) kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) mukaisten korvausten maksamiseen
- 4) kasvintuhoojien torjumisen kannalta välttämättömien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös edellä mainittuihin menoihin liittyviin, edellisiin vuosiin kohdistuviin menoihin ja korvauksiin sekä siirtomenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Eläinlääkintähuoltolain 23 §:n nojalla kunnille maksetaan korvauksia kunnaneläinlääkärien eläintautilain (441/2013), eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain (517/2015), eläinsuojelulain (247/1996), eläinten kuljetuksesta annetun lain (1429/2006), eläinten lääkitsemisestä annetun lain (387/2014) sekä maatalouden tukien toimeenpanosta annetun lain (192/2013) perusteella suorittamista tehtävistä.

Toimijoiden maksut eläintautilain ja eläimistä saatavista sivutuotteista annetun lain nojalla tehdyistä maksullisista kunnaneläinlääkärien suoritteista tuloutuvat momentille 12.30.99.

Kasvintuhoojien hävittämiskustannuksista voidaan kasvinterveyden suojelemisesta annetun lain (702/2003) nojalla maksaa toimijalle korvauksia, jos kasvintuotannolle aiheutuneet vahingot ovat poikkeuksellisen suuret ja korvaaminen on toimijan elinkeinon jatkamisen kannalta tarpeellista. Korvauksia kasvintuhoojan hävittämiskustannuksista voidaan maksaa myös metsässä kasvavien puiden osalta. Määrärahaa saa käyttää myös kasvintuhoojien torjumisen kannalta välttämättömien kartoitus- ja torjuntatöiden menojen maksamiseen.

Määrärahasta on valtion osuutta 5 818 000 euroa ja EU-osuutta 130 000 euroa. Euroopan unionin rahoitusosuus eläintautien ja kasvintuhoojien torjunnasta tuloutuu momentille 12.30.04.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kunnille maksettavat korvaukset	4 400 000
Eläintautitorjunnan ja eläinsuojelun menot	1 448 000
Kasvintuhoojien torjunta	100 000
Yhteensä	5 948 000

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	5 948 000
2019 talousarvio	5 948 000
2018 tilinpäätös	7 436 732

40. Maa- ja puutarhatalouden kansallinen tuki (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 323 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) maa- ja puutarhatalouden kansallisista tuista annetun lain (1559/2001) mukaiseen kansalliseen tukeen (Etelä-Suomen kansallinen tuki, pohjoinen tuki, muu maa- ja puutarhatalouden tuki)
- 2) vuonna 2019 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen
- 3) sellaisten kansallisten tukien ja korvausten maksamiseen, joihin tuensaja on lainvoimaisen päätöksen perusteella oikeutettu, mutta joihin liittyvä määräraha ei ole enää käytettävissä.

Määrärahasta 4 000 000 euroa on varattu tukien täytäntöönpanoon liittyvien, ennakoidun tukimenekin ylittävien, tukien ja tukitasojen muutostarpeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena ja kohdan 3) osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Maa- ja puutarhatalouden kansallista tukea maksetaan EU:n lainsäädännön perusteella ja sen asettamissa rajoissa. Kansallinen tuki on sovitettu yhteen EU:n kokonaan ja osittain rahoittamien tukijärjestelmien (EU-tulotuet, luonnonhaittakorvaukset, ympäristökorvaus ja eläinten hyvinvointikorvaukset) kanssa. Tuki turvaa osaltaan maa- ja puutarhatalouden toimintaedellytyksiä ja tuotannon kannattavuutta sekä maaseudun elinvoimaisuuden säilymistä. Tukijärjestelmiä ovat Etelä-Suomen kansallinen tuki, pohjoinen tuki ja eräät muut kansalliset tuet.

Etelä-Suomen kansallista tukea maksetaan tukialueiden A ja B sika- ja siipikarjataloudelle sekä puutarhataloudelle komission vuonna 2014 hyväksymän tukiohjelman perusteella. Pohjoista tukea maksetaan Keski- ja Pohjois-Suomessa (C-tukialueella) kotieläintaloudelle, puutarhataloudelle, kasvinviljelylle ja eräille muille kohteille komission vuonna 2016 hyväksymän pitkäaikaisen pohjoisen tuen tukijärjestelmän perusteella. Lisäksi määrärahasta maksetaan eräitä muita kansallisia tukia.

Määrärahaa voidaan käyttää myös sellaisten kansallisten tukien ja korvausten maksamiseen, joihin tuensaja on oikeutettu esimerkiksi valitusprosessiin liittyvien lainvoimaisten päätösten perusteella, mutta joihin osoitettu määräraha ei ole enää käytettävissä.

Maa- ja puutarhatalouden kansallisen tuen arvioitu jakautuminen eri kohteisiin vuosina 2018—2020 (milj. euroa)

	2018 toteutuma	2019 arvio	2020 arvio
Tuki yhteensä ao. vuoden tuotannolle	321,9	321,2	319,0
Etelä-Suomen kansallinen tuki	23,1	20,3	17,2
Pohjoinen tuki	293,9	295,5	296,4
Muu kansallinen tuki	4,9	5,4	5,4

2020 talousarvio	323 000 000
2019 talousarvio	322 700 000
2018 tilinpäätös	323 340 000

41. EU-tulotuki ja EU-markkinatuki (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 526 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1307/2013 mukaisten suorien tukien maksamiseen
- 2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisten yksityisen varastoinnin tuen, eräiden muiden maataloustuotteiden markkinoita ohjaavien toimenpiteiden ja suoraan tuotteisiin kohdennetuista ja muista asetuksen mahdollistamista toimenpiteistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) muiden kuin kohdissa 1) ja 2) mainittujen säädösten perusteella maksettavien EU:n kriisitukien maksamiseen
- 4) vuonna 2019 ja sitä aikaisempina vuosina myönnettyjen tukien maksamiseen
- 5) niiden Suomen velvoitteiden maksamiseen, jotka aiheutuvat EU:n maksumääräaikaisten (komission asetus (EU) N:o 907/2014 5 artikla) jälkeen maksettujen tukien maksamisesta.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena EU-tulotuen osalta ja maksatuspäätösperusteisena EU-markkinatuen osalta.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon yhteisen maatalouspolitiikan perusteella maksettavat EU-tulotuet ja EU-markkinatuet, jotka rahoitetaan kokonaan EU:n varoista.

EU-tulotuet turvaavat omalta osaltaan maataloustuotannon kannattavuutta ja muiden EU:n yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden toteutumista. Tukien ehtona on muun muassa ympäristöön sekä eläinten ja kasvien terveyteen liittyvien vaatimusten eli ns. täydentävien ehtojen noudattaminen. Viherryttämistuen osuus on 30 % EU-tulotuesta ja nuoren viljelijän tuen enintään 2 % EU-tulotuesta.

Pääosa EU-tulotuista maksetaan tuotannosta irrotettuna perustukena. Tuotantosidonnaisen tuen osuus on 19,6 % EU:n suorien tukien enimmäismäärästä.

Momentin määrärahassa on otettu huomioon koulujakelujärjestelmätuen siirtyminen rahoitettavaksi momentille 30.20.46. Momentilta maksettavan EU:n yksityisen varastoinnin tuen arvioidaan pysyvän vuoden 2019 tasolla.

Momentilta on mahdollisuus maksaa myös niitä Suomen velvoitteita, jotka aiheutuvat EU:n maksumääräaikaisten (komission asetus (EU) N:o 907/2014 5 artikla) jälkeen maksettujen tukien maksamisesta kokonaan kansallisesti.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

EU-tulotuki ja EU-markkinatuet vuonna 2020 käyttökohteittain (euroa)

EU-tulotuki yhteensä	525 000 000
— Perustuki	254 000 000
— Viherryttämistuki	157 500 000
— Nuoren viljelijän tuki	10 500 000

— Tuotantosidonnainen tuki	103 000 000
EU-markkinatuet (sisämarkkinatuet)	1 200 000
— EU-yksityisen varastoinnin tuki	1 200 000
Yhteensä	526 200 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Koulujakelujärjestelmän tarvearvion muutos	-3 500
Yhteensä	-3 500

Määräraha on kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	526 200 000
2019 talousarvio	529 700 000
2018 tilinpäätös	539 921 532

43. Ympäristökorvaukset, luonnonmukainen tuotanto, neuvonta ja ei-tuotannolliset investoinnit (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 153 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien ympäristökorvausten, luonnonmukaisen tuotannon, neuvonnan ja ei-tuotannollisten investointien Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden sekä valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) EU:n komission vuosille 1995—1999 hyväksymän maatalouden ympäristöohjelman, vuosille 2000—2006 hyväksymän horisontaalisen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuodelle 2014 yhdellä vuodella jatkettujen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten maatalouden ympäristötukien ja ei-tuotannollisten investointitukien maksamiseen

3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Valtuus

Mikäli ohjelmakauteen 2014—2020 kohdistuvaa vuosien 2018 tai 2019 valtuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä ympäristökorvausten sitoumuksia ja sopimuksia sekä luonnonmukaisen tuotannon sitoumuksia vuonna 2020.

Selvitysosa: Ympäristökorvaukset, luonnonmukaisen tuotannon korvaus, neuvontakorvaus ja ei-tuotannollisten investointien korvaus sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Korvausten tavoitteena on maatalous- ja puutarhatuotannon harjoittaminen kestävästi siten, että tuotanto kuormittaa ympäristöä nykyistä vähemmän, luonnon monimuotoisuus ja maatalouden kulttuurimaisemien säilyminen turvataan ja tuotannon harjoittamisen edellytykset säilyvät hyvinä myös pitkällä aikavälillä. Neuvonnan tavoitteena on vastata viljelijöiden kokemaan neuvontatarpeeseen unionin yhteisen maatalouspolitiikan tavoitteiden edistämiseksi ja maaseudun kehittämisohjelman tavoitteiden saavuttamiseksi. Neuvonnan avulla voidaan kasvattaa viljelijän osaamista maatalon hoitamisessa muun muassa maatalouden nykyaikaistamisessa ja kilpailukyvyyn parantamisessa, ympäristökysymyksissä ja

eläinten hyvinvointi- ja terveysasioissa, vähentää maatalojen ilmastovaikutuksia, lisätä energiatehokkuutta sekä ehkäistä ilmastomuutoksen aiheuttamia riskejä.

Ympäristökorvaukset koostuvat ympäristösitoumuksesta, ympäristösopimuksista sekä geenipankkisäilytyksestä. Ympäristökorvauksen toimia kohdennetaan alueellisesti sekä tila- ja lohko-kohtaisesti. Kaikille sitoutuneille pakollinen tilakohtainen toimenpide tähtää ravinteiden tasapainoiseen käyttöön ja suunnitelmalliseen viljelyyn. Lohko-kohtaisilla toimenpiteillä toteutetaan kohdennetusti vesiensuojelua ja maan rakennetta edistäviä, kasvihuonekaasupäästöjä vähentäviä ja/tai peltoluonnon monimuotoisuutta edistäviä toimenpiteitä. Osaa vesiensuojelullisista toimenpiteistä toteutetaan eri tavalla ns. kohdentamisalueella (Suomenlahteen, Saaristomereen, Selkämereen ja Perämereen laskevien jokivesistöjen valuma-alueet). Ympäristökorvauksia ja ei-tuotannollista investointikorvausta voidaan myöntää myös yhdistyksille kosteikkojen ja perinnebiotooppien alkuraivaukseen ja hoitoon sekä luonnon ja maiseman monimuotoisuuden edistämiseen.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon myös vuosina 1995—1999 ja 2000—2006 tehdyt ympäristötuen erityistukisopimukset. Ohjelmakauden 2014—2020 mukaiseen järjestelmään on sitoutunut n. 86 % viljelijöistä ja sitoumusala yhteensä on n. 90 % käytettävissä olevasta maatalousmaasta.

Vuonna 2020 määrärahaa arvioidaan tarvittavan yhteensä 153 200 000 euroa, mistä EU:n rahoitusosuutta on 64 200 000 euroa ja kansallista osuutta 89 000 000 euroa. EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 on 42 %.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan arvioitu käyttö (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys			Määräraha		
	EU	valtio	Julkinen yhteensä	maksettu 2014—2018	budjetoitu 2019	esitys 2020
Ympäristökorvaukset	695,659	960,673	1 656,332	1 254,230	240,027	96,600
Luonnonmukainen tuotanto	136,920	189,080	326,000	204,708	48,683	55,600
Neuvonta	12,108	16,892	29,000	13,516	1,000	1,000
Ei-tuotannolliset investoinnit	2,520	3,480	6,000	2,961	-	-
Yhteensä	847,207	1 170,125	2 017,332	1 475,415	289,710	153,200

Ympäristökorvausten ja luonnonmukaisen tuotannon valtuudesta aiheutuvat menot, valtion ja EU:n osuudet yhteensä (milj. euroa)

						Yhteensä vuodesta 2020 lähtien
	2020	2021	2022	2023	2024—	
Vuosia 2014—2020 koskevat toimenpiteet, josta	152,200	25,600	15,400	1,000	-	194,200
vuonna 2020 tehtävät sitoumukset ja sopimukset	118,100	-	-	-	-	118,100
—ympäristökorvaukset	91,600	-	-	-	-	91,600
— luonnonmukainen tuotanto	26,500	-	-	-	-	26,500
ennen vuotta 2020 tehdyt sitoumukset ja sopimukset	34,100	25,600	15,400	1,000	-	76,100
— ympäristökorvaukset	5,000	4,000	2,000	1,000	-	12,000
— luonnonmukainen tuotanto	29,100	21,600	13,400	-	-	64,100
Menot yhteensä	152,200	25,600	15,400	1,000	-	194,200

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maaseutuohjelman toteuttamiseen liittyvä muutos	-137 510
Yhteensä	-137 510

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	153 200 000
2019 talousarvio	290 710 000
2018 tilinpäätös	290 710 000

44. Luonnonhaittakorvaukset (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 496 788 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ohjelmakauden 2014—2020 Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaa toteuttavien luonnonhaittakorvausten Euroopan maaseudun kehittämisen maatalousrahastosta (maaseuturahasto) maksettavan EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden sekä ohjelmaan sisältyvän kokonaan kansallisesti rahoitettavan luonnonhaittakorvauksen maksamiseen
- 2) EU:n komission vuosille 2007—2013 hyväksymän ja vuonna 2014 yhdellä vuodella jatkuneen Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman mukaisten luonnonhaittakorvausten maksamiseen
- 3) EU:n aikaisempien ohjelmakausien ja ohjelmakauden 2014—2020 sitoumuksista aiheutuneiden velvoitteiden maksamiseen sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1306/2013) artiklojen 52 (sääntöjenmukaisuuden tarkastaminen) sekä 54 ja 56 (yhteiset säännökset ja maaseuturahastoa koskevat erityissäännökset sääntöjenvastaisuuksista) sekä aikaisempien ohjelmakausien vastaavien säädösten mukaisten Suomen velvoitteiden maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksuperusteisena.

Selvitysosa: Luonnonhaittakorvaukset sisältyvät Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelmaan 2014—2020. Luonnonhaittakorvauksilla korvataan maatalousyrittäjille pysyvien epäsuotuisten luonnonolojen maataloustuotannolle aiheuttamaa luonnonhaittaa. Luonnonhaittakorvausten tavoitteena on turvata maatalouden toimintaedellytykset ja jatkuvuus sekä säilyttää maatalousmaa maatalouskäytössä. Toimenpide vaikuttaa tilalukumäärän hallittuun kehittymiseen sekä taloudellisesti elinvoimaisten maatilayksiköiden säilyttämiseen ja tätä kautta maaseudun työllisyyden ylläpitämiseen ja maaseutualueiden taloudellisen kehityksen edistämiseen. Luonnonhaittakorvausten saamiseen ei ole ikärajaa ja korvauksen hehtaarikohtainen määrä vähenee maatalon koon ylittäessä tietyt raja-arvot. Luonnonhaittakorvauksia maksetaan myös pysyville nurmille. Korvausta maksetaan korotettuna tiloille, jotka ylittävät asetetun eläintiheysrajan. Luonnonhaittakorvaukset ovat yksivuotisia.

EU:n rahoitusosuus ohjelmakaudella 2014—2020 on 42 %. Lisäksi määrärahasta maksetaan kokonaan valtion rahoittamia luonnonhaittakorvauksia.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.02.

Momentille on hallitusohjelman (HO 2019) mukaisesti teknisesti kohdennettu 7 000 000 euroa käytettäväksi vuonna 2020 tehtävien uusien luomusitoumusten rahoittamiseen. Sitoumuksiin tarvittava EU ja kansallinen rahoitusosuus on tarkoitus lisätalousarviossa siirtää momentille 30.20.43. Siirto voidaan toteuttaa, kun Manner-Suomen maaseudun kehittämisohjelman 2014-2020 muutos on toimitettu komission hyväksyttäväksi.

Luonnonhaittakorvausjärjestelmän vuoden 2020 määrärahojen arvioitu jakautuminen (euroa)

Yhteensä, josta	496 788 000
— EU-osuus	86 613 000
— valtion osuus	119 608 429
— kokonaan kansallisesti rahoitettava luonnonhaittakorvaus	283 566 571
— tekninen kohdennus luomusitoumusten rahoittamiseen	7 000 000

Ohjelmakauden rahoituskehys ja määrärahan käyttö momentilla 30.20.44 (milj. euroa)

Toimenpide	Ohjelmakauden 2014—2020 rahoituskehys			Määräraha			esitys 2020
	EU	valtio	kokonaan kansallinen	Julkinen yhteensä	maksettu 2014—2018	budjetoitu 2019	
Luonnonhaittakorvaukset	749,700	1 035,300	1 867,800	3 652,800	2 547,745	548,288	496,788

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (luonnonhaittakorvauksen lisäpalautus)	-6 000
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (luonnonhaittakorvauksen maksutason säilyttäminen)	-21 500
Maaseutuohjelman kansallinen rahoitus (HO 2015 säästö)	5 000
Maaseutuohjelman muutos (siirto momentille 30.10.40)	-25 000
Rakenteelliset muutokset (HO 2015 säästö)	-1 000
Vuonna 2020 tehtävien uusien luomusitoumusten rahoitus (tekninen kohdennus) (HO 2019)	7 000
Tasomuutos	-10 000
Yhteensä	-51 500

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	496 788 000
2019 talousarvio	548 288 000
2018 tilinpäätös	518 738 000

46. EU-rahoitteinen ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 9 910 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1144/2014 mukaiseen maataloustuotteiden tiedotukseen ja menekinedistämiseen
- 2) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistämiseksi laaditusta ohjelmasta aiheutuviin menoihin
- 3) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti hedelmä- ja vihannestuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmien menojen maksamiseen
- 4) Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU) N:o 1308/2013 mukaisesti koulujakelujärjestelmästä aiheutuviin menoihin sekä koulujakelujärjestelmän liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin ja niihin liittyviin kulutusmenoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Momentilta maksettaviin koulujakelujärjestelmän liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin ja niiden kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäveromenot on budjetoitu momentille 30.01.29.

Selvitysosa: Momentilta rahoitetaan EU:n maataloustuotteiden tiedotus- ja menekinedistämisohjelmien menoja Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksen (EU 1144/2014) perusteella. Ohjelmat rahoitetaan kokonaan EU:n maataloustukirahastosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU 1308/2013) tarkoitettuun mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistämiseen (aiemmin hunajantuotanto- ja markkinointiohjelma) arvioidun määrärahan EU:n rahoitusosuus on 50 %.

Tuottajien muodostamille hedelmä- ja vihannesalan markkinointiyhteenliittymille eli tuottajaorganisaatioille maksetaan tukea toimintaohjelman toteuttamiseen. Tuottajaorganisaatioille maksettavat tuet rahoitetaan kokonaisuudessaan EU:n maataloustukirahastosta.

Euroopan parlamentin ja neuvoston asetuksessa (EU 1308/2013) tarkoitettuihin koulujakelujärjestelmään ja sen liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin arvioidun määrärahan EU:n rahoitusosuus on 100 %.

Koulujakelujärjestelmän liitännäis- ja tiedotustoimenpiteisiin ja niiden kulutusmenoihin liittyvät arvonlisäverokustannukset, joita EU ei korvaa, on otettu huomioon momentilla 30.01.29.

Momentin menoihin liittyvät tulot on merkitty momentille 12.30.01.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Yhteensä,	mistä EU:n osuus
Menekinedistäminen sisämarkkinoilla ja yhteisön ulkopuolella (EU 1144/2014)	1 200 000	1 200 000
Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen (EU 1308/2013)	280 000	140 000
Tuottajaorganisaatioiden toimintaohjelmat (EU 1308/2013)	3 000 000	3 000 000
Koulujakelujärjestelmä (EU 1308/2013)	5 430 000	5 430 000
— josta koulujakelujärjestelmätuki	4 890 000	4 890 000
— josta liitännäis- ja tiedotustoimenpiteet	540 000	540 000
Yhteensä	9 910 000	9 770 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Mehiläistuotteiden tuotannon ja kaupan pitämisen edistäminen	75
Tuottajaorganisaatioille maksettava tuki toimintaohjelmien toteuttamiseen	200
Siirtyvien erien taso (HO 2019)	-1 000
Yhteensä	-725

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	9 910 000
2019 II lisätalousarvio	117 000
2019 talousarvio	10 635 000
2018 tilinpäätös	5 705 000

47. Ruokaketjun kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 895 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) ruokaketjun toiminnan edistämisestä annetun valtioneuvoston asetuksen (VNA 680/2014) mukaisesti ruokaketjun kehittämis-, tiedottamis- ja menekinedistämistoimien toteuttamiseen liittyvien hankkeiden avustuksiin
- 2) kansallisiin ja kansainvälisiin toimenpiteisiin, joilla edistetään ruokapoliittisen selonteon tavoitteiden toteutumista
- 3) ruokaketjun ja maatalouden markkinoita koskeviin kehittämis- ja kokeiluhankkeisiin uusien innovaatioiden kehittämiseksi
- 4) enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään ruokapoliittisen selonteon tavoitteita tukevien kansallisten tai kansainvälisten toimenpiteiden rahoittamiseen. Määrärahalla tuetaan lisäksi luomualan ja lähiruoan kehittämisohjelmien mukaisia toimenpiteitä sekä luomu- ja lähiruokasektoreille valtioneuvoston periaatepäätöksenä vuoteen 2020 asetettujen tavoitteiden saavuttamista. Lisäksi määrärahalla tuetaan luonnontuotealan toimintaohjelman 2020 mukaisia toimia sekä ruokaketjun ja maatalouden markkinoita koskevia kehittämis- ja kokeiluhankkeita uusien innovaatioiden kehittämiseksi.

Ruokaketjun kehittämistoimenpiteisiin tarkoitetuilla varoilla voidaan tukea myös laajoja valtakunnallisia hankkeita.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Elintarvikevienti (HO 2019)	1 500
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Arktiset Aromit ry) (EK)	-200
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Elintarvikevientikoulutusohjelma)	-1 000
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Pro Pakuri ry) (EK)	-50
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Selvitys nykyisen kilpailulain vaikutuksista elintarvikeketjun toimintaan)	-100
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Työtehoseura ry) (EK)	-200
Markkinatoimenpiteet, julkiset hankinnat, nimisuojuustuotteet, brändityö (HO 2019)	500
Ravitsemus, kouluruoka (HO 2019)	500
Yhteensä	950
2020 talousarvio	3 895 000
2019 talousarvio	2 945 000
2018 tilinpäätös	6 619 000

48. Peltorakenteen kehittäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 2 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) peltorakenteen kehittämisohjelman laatimiseen sekä ohjelman perusteella määriteltujen toimenpiteiden ja hankkeiden rahoitukseen

2) enintään 3 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta voidaan myöntää avustusta myös julkisyhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Momentin määrärahalla on rahoitetaan peltojen omistus- ja tilusrakennetta kehittäviä toimia.

Momentti otetaan uutena vuoden 2020 talousarvioon.

2020 talousarvio	2 000 000

60. Siirto interventiorahastoon (kiinteä määräraha)

Momentille myönnetään 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää maatalouden interventiorahastoon tarkoitetun siirron maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää niiden rahaston menojen maksamiseen, joita ei rahoiteta EU:n maataloustukirahastosta.

Selvitysosa: Budjettisiirrolla katetaan niitä maatalouden interventiorahaston menoja, jotka jäävät valtion vastattavaksi. Valtion vastattavaksi arvioidaan jäävän lähinnä interventiovarastoinnista aiheutuvia menoja, joiden määrää ei voida tarkkaan arvioida. Valtion vastattaviksi menoiksi arvioidaan 201 000 euroa, joita varten arvioidaan tarvittavan 200 000 euron budjettisiirto. Loppu arvioidaan katettavan rahaston omasta pääomasta.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tarvearvion muutos	30
Yhteensä	30

2020 talousarvio	200 000
2019 talousarvio	170 000
2018 tilinpäätös	200 000

61. Siirto Maatilatalouden kehittämisrahastoon (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 58 300 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää Maatilatalouden kehittämisrahastosta annetun lain (657/1966) 2 §:ssä tarkoitetun siirron maksamiseen.

Selvitysosa: Budjettisiirrolla on tarkoitus rahoittaa Manner-Suomen maaseutuohjelman 2014—2020 kansallisesti rahoitettavia investointiavustuksia. Rahoituskauden loppua kohden investointikohteita siirretään yhä enemmän kokonaan kansallisesti rahoitettavaksi.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Maatalouden investointien turvaaminen	60 000
Siirtyvien erien taso (HO 2019)	-1 700
Yhteensä	58 300

2020 talousarvio	58 300 000
2018 tilinpäätös	49 000 000

62. Eräät valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 5 767 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten keräilystä ja hävittämisestä maksettavaan valtionapuun (VNA 998/2017)
- 2) valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille myönnettäviin valtionapuihin (VNA 166/2005)
- 3) valtionapujen myöntämiseen Helsingin yliopistolle käytettäväksi eläinlääkäreiden erikoistumisharjoitteluun
- 4) valtionapujen myöntämiseen Tampereen yliopistolle käytettäväksi eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien edistämiseen.
- 5) valtionapujen myöntämiseen maatilojen bioturvallisuutta ja eläinten terveyden seurantaan parantaviin kehittämissankkeisiin.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tavoitteena on varmistaa, että tiloilla kuolleet tuotantoeläimet hävitetään sivutuoteasetuksen (EU:n asetus 1069/2009) vaatimusten mukaisesti.

Valtionapuja on tarkoitus myöntää eläinsuojelujärjestöille ja Helsingin yliopistolle eläinlääkäreiden erikoistumisharjoitteluun. Lisäksi valtionapua myönnetään Tampereen yliopistolle (FICAM, vaihtoehtomenetelmäkeskus eläinkokeille) eläinkokeille vaihtoehtoisten menetelmien edistämiseen ja siihen liittyvään tutkimukseen ja koulutukseen.

Momentin päätösosaan on lisätty mahdollisuus myöntää valtionapua maatilojen bioturvallisuutta ja eläinten terveyden seurantaan parantaviin kehittämissankkeisiin.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tiloilla kuolleiden tuotantoeläinten hävittäminen	5 130 000
Valtionavut valtakunnallisille eläinsuojelujärjestöille	87 000
Valtionapu Helsingin yliopistolle	400 000
Valtionapu Tampereen yliopistolle, FICAM	300 000
Valtionavut maatilojen bioturvallisuuden ja eläinten terveyden seurannan kehittämiseen	200 000
Yhteensä	6 117 000¹⁾

¹⁾ Momentilla on käytettävissä edelliseltä vuodelta siirtyvää määrärahaa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eläinkokeita korvaavien menetelmien käyttöönoton rahoitus (HO 2019)	200
Valtionavut maatilojen bioturvallisuuden ja eläinten terveyden seurannan kehittämiseen (HO 2019)	200
Siirtyvien erien taso (HO 2019)	-350
Yhteensä	50
2020 talousarvio	5 767 000
2019 talousarvio	5 717 000
2018 tilinpäätös	5 717 000

40. Luonnonvaratalous**Valtuus**

Suomeen tulleiden pandojen mahdollisen kuoleman varalta myönnetään valtuus sitoutua enintään 2 000 000 euron suuruiseen Kiinan kansantasavallalle maksettavaan uusien pandojen toimittamisesta aiheutuvaan korvaukseen.

Selvitysosa: Toimintaympäristö

Luonnonvarataloudella tarkoitetaan metsiin, kaloihin, riistaan ja veteen pohjautuvien luonnonvarojen kestävä ja vastuullista hyödyntämistä.

Maailmanlaajuiset muutostekijät — ilmastonmuutos, teknologian nopea kehitys, kilpailu ehtyvistä luonnonvaroista, arvojen ja asenteiden muutos — muuttavat luonnonvarasektorin toimintaympäristöä. Niiden seurauksiin on varauduttava, mutta ne tarjoavat myös uusia mahdollisuuksia.

Ilmaston lämpeneminen ja muutokset sää- ja vesiololoissa vaikuttavat suoraan luonnonvaratalouden toimintaedellytyksiin riskejä tuoden, mutta tarjoavat onnistuneella sopeutumisella myös uusia mahdollisuuksia. Nopea teknologinen kehitys avaa luonnonvaratalouteen uusia ulottuvuuksia arvoverkkojen eri osissa, erityisesti siirryttäessä tuottaja- ja biomassalähtöisestä toiminnasta kohti kuluttaja- ja palvelulähtöistä luonnonvarataloutta. Luonnonvaratiedon määrä ja tarkkuus tulevat kasvamaan merkittävästi ja tiedon hyödyntämisessä on suuria mahdollisuuksia luonnonvarasektorin laajenemiselle ja kansainvälistymiselle. Globaali kilpailu niukkenevista luonnonvaroista ja kestävästi tuotettujen raaka-aineiden kysynnän kasvu ovat iso mahdollisuus luonnonvarataloudelle. Suomella on runsaiden ja kestävästi hoidettujen luonnonvarojen sekä korkeatasoisen osaamisen ansiosta hyvät edellytykset vastata kasvavaan kysyntään.

Ristiriitaiset tavoitteet voivat heikentää luonnonvarojen hyödynnettävyyttä ja liiketoimintamahdollisuuksien toteutumista. Suomen luonnonvarojen tila sekä luonnonvaratalouden toimintatavat tunnetaan huonosti rajojemme ulkopuolella, mikä voi johtaa Suomen luonnonvaratalouden kehittämisen kannalta haitallisiin ja ristiriitaisiin päätöksiin kansainvälisiä sopimuksia tai EU-lainsäädäntöä valmisteltaessa.

Luonnonvaratalouden toimialaan kuuluvat metsätalous, elinkeinokalatalous, vapaa-ajankalastus ja riistatalous sekä vesitalous ja yleiset luonnonvara-asiat. Pääosa näiden tehtävien hoitamiseen tarvittavista määrärahoista, n. 217 milj. euroa, on budjetoitu tähän lukuun. Lisäksi elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksissa luonnonvaratalouden tehtävissä ja Suomen ympäristökeskuksessa vesitaloustehtävissä työskentelee vakinaista henkilöstöä n. 200 henkilötyövuoden verran. Näistä aiheutuvat palkkaus- ja yleishallintomenot on otettu huomioon työ- ja elinkeinoministeriön pääluokan momentilla 32.01.02 sekä ympäristöministeriön momentilla 35.01.04. Luonnonvaratalouden tehtäviin kuuluu myös sisäministeriön hallinnonalalla Rajavartiolaitoksen suorittama riista- ja kalatalouden valvonta.

Hallinnonalan yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita tukevat tavoitteet

— Luonnonvaratalouden toimintaympäristö on kilpailukykyinen

- Luonnonvaroihin ja -tuotteisiin perustuva liiketoiminta on monipuolista ja jalostusaste kasvaa
- Luonnon aineettomien hyödykkeiden ja hyvinvointipalveluiden käyttö lisääntyy
- Uusiutuvien luonnonvarojen elinvoimaisuus, luonnon monimuotoisuus ja elinympäristöjen tila paranee sekä niiden käytön kestävyys turvataan
- Hillitään ilmastonmuutosta etenemällä kohti hiilineutraalisuutta, materiaalitehokkuutta ja suljettuja kiertoja
- Sopeudutaan ilmastonmuutokseen ja varaudutaan siitä aiheutuviin riskeihin
- Luonnonvaratalouden osaaminen, yhteistyö ja kumppanuudet vahvistuvat.

Tunnusluvut

	2017 toteuma	2018 arvio	2019 arvio	2020 tavoite
— Metsätalouden arvonlisäys, milj. euroa	3,8	nousee	nousee	nousee
— Yksityismetsien puuntuotannon sijoitustuotto, % (ilman kantohintojen vuotuista muutosta)	4,3	4,4	nousee	nousee
— Runkopuun hakkuukertymä, milj. m ³	72,4	77,0	nousee	nousee
— Metso-toimenpiteet yksityismetsissä, ha	42 796	45 289	48 089	48 289
— Kaupallisen kalastuksen tuotannon arvo, milj. euroa	51,4	50,0	nousee	nousee
— Vesiviljelyn tuotannon arvo, milj. euroa	105,9	105,0	nousee	nousee
— Kalanjalostuksen ja kalakaupan liikevaihto, milj. euroa	836,3	850,0	nousee	nousee
— Vapaa-ajankalastuksen saaliin arvo, milj. euroa	51,0	nousee	nousee	nousee
— Vapaa-ajankalastajien kalastuspäivien lukumäärä, milj. kpl	16,0	ennallaan	ennallaan	ennallaan
— Asukkaiden määrä merkittävillä tulvariskialueilla	5 843	5 955	5 900	laskee
— Vesihuoltopalvelujen järjestämisen rakennemuutos, vesihuoltolaitosten määrä, kpl	1 100	1 099	1 090	laskee
— Riistasaaliin arvo, milj. euroa	73,5	nousee	nousee	ennallaan
— Pienriistan metsästyspäivien lukumäärä, milj. kpl	3,1	nousee	nousee	ennallaan
— Suurpetojen aiheuttamat vahingot, milj. euroa	11,9	7,75	7,5	laskee

20. Kalakannan hoitovelvoitteet (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 3 200 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) vesilain (587/2011) 3 luvun 14 ja 22 §:n sekä ympäristönsuojelulain (527/2014) nojalla annettujen sekä muiden vastaavien lupapäätösten lupaehtojen edellyttämien kalakannan hoitotoimenpiteiden toteuttamisesta aiheutuvien menojen sekä näihin liittyvien siirtomenojen maksamiseen
- 2) enintään kolmea henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen, silloin kun ne liittyvät suoraan kohdan 1) mukaisiin kalakannan hoitotoimenpiteisiin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään vesistön rakentamisen, säännöstelyn, perkausten, jäteveden päästöjen ym. luvanvaraisen toiminnan kalakannoille aiheuttamien vahinkojen kompensoimisen ja estämisen sekä kalataloudellisen

tarkkailun menoihin. Vuonna 2020 kertyväksi arvioidut vesioikeudelliset kalatalousmaksut on merkitty tuloina momentille 12.30.40.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tulokertymän kasvu	100
Yhteensä	100
2020 talousarvio	3 200 000
2019 talousarvio	3 100 000
2018 tilinpäätös	3 000 000

21. Vesivarojen käytön ja hoidon menot (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 15 291 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää vesivarojen käytön ja hoidon kulutus- ja sijoitusmenoihin, jotka liittyvät tulvariskien hallintaan, patoturvallisuuteen, vesistöjen säännöstelyyn, vesistön käytön ja hoidon, vesihuollon, maa- ja metsätalouden vesienhallinnan ja muun vesitalouden kehittämiseen, havaintotiedon hankintaan ja vesitietopalveluun, vaikutusten arviointiin sekä valtion velvoitteisiin lain, lupapäätösten ja sopimusten perusteella, valtioiden välisiin sopimuksiin perustuvaan rajavesistöyhteistyöhön sekä Suomen vesialan kansainvälisen strategian toteuttamiseen maa- ja metsätalousministeriön toimialalla.

Määrärahaa saa käyttää enintään 166 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen sekä vesialan kansallisten järjestöjen jäsenmaksujen ja vapaaehtoisten rahoitusosuuksien maksamiseen. Määrärahaa saa käyttää myös vesialan liiketoimintaa edistävien valtioiden välisten yhteistyösopimusten toteuttamiseen.

Momentille nettoutetaan yhteistyösapuolten rahoitusosuudet hankkeista, selvityksistä tai muista toimenpiteistä, joiden toteuttaminen on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskusten vastuulla sopimusten tai vesilainsäädännön mukaisesti päätösten perusteella. Momentille nettoutetaan myös työnantajalle maksettavat sairaus- ja äitiyspäivärahat.

Selvitysosa:

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Tulvariskien hallinta, patoturvallisuus ja vesistöjen säännöstely ja hydrologiset tietopalvelut	3 540 000
Vesitalouden kehittäminen, suunnittelu ja seuranta	3 051 000
Valtion vesistö rakenteiden peruskorjaukset ja muut vesistötoimenpiteet	6 200 000
Valtion vesitalousluvista aiheutuvat veloitteet	2 200 000
Valtiosopimuksiin perustuva rajavesistöyhteistyö, rahoitusosuudet ja jäsenmaksut	300 000
Yhteensä	15 291 000

Palkkauksiin käytettävää määrärahaa on tarkoitus käyttää 150 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen työ- ja elinkeinoministeriön ja ympäristöministeriön hallinnonaloilla ja 16 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamiseen maa- ja metsätalousministeriön hallinnonaloilla.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hydrologisen seurannan uudistaminen (siirto momentille 30.01.23)	-300
Tulvasuojelu ja peltojen vesienhallinta (HO 2019)	1 700
Vesitalouden tehtävien järjestelyt (-1 htv) (siirto momentille 30.01.01)	-80
Yhteensä	1 320
2020 talousarvio	15 291 000
2019 talousarvio	13 971 000
2018 tilinpäätös	13 565 000

22. Luonnonvara- ja biotalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 21 150 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä, biotaloutta, ympäristön hoitoa, luonnon monimuotoisuutta, ilmastomuutoksen hillintää ja siihen sopeutumista koskeviin kehittämis-, kokeilu-, investointi- ja vienninedistämishankkeisiin ja viestintään sekä näihin liittyvien avustusten maksamiseen
- 2) uusiutuvien luonnonvarojen kestävään käyttöön liittyvien tietojärjestelmien ylläpitoon ja kehittämiseen
- 3) eräiden Suomen tekemien kalastusta koskevien sopimusten valvonnasta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 4) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 19 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahaa käytetään uusiutuvien luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotaloutta edistäviin kokeilu-, kehittämis-, investointi- ja vienninedistämishankkeisiin. Tavoitteena on parantaa luonnonvarojen kestävään käyttöön perustuvan kilpailukykyisen liiketoiminnan edellytyksiä. Määrärahalla toteutetaan kansallista biotalousstrategiaa sekä maankäyttösektorin ilmastopolitiikkaa maa- ja metsätaloudessa.

Lisäksi määrärahaa kohdennetaan uusiutuvien luonnonvarojen käyttöön ja suojeluun liittyvien tietojärjestelmien ja -varantojen yhteiskäyttöisyyden parantamiseen ja sähköisen asioinnin kehittämiseen, luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen, haitallisista vieraslajeista aiheutuvien riskien torjumiseen, geenivarojen suojeluun ja kestävään käyttöön sekä luonnon virkistys- ja matkailukäytön edistämiseen. Määrärahalla voidaan myös toteuttaa selvityksiä, joiden avulla pyritään parantamaan luonnonvarojen tilaa ja käyttöä sekä sopeutumista ilmastomuutokseen.

Tenojoen kalastuslupamaksutuloista vuonna 2019 valtiolle kuuluvana osuutena on otettu huomioon tällä momentilla 135 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi: Vieraslajien torjunnan tehostaminen	1 400 000
Hiilineutraali ja luonnon monimuotoisuuden turvaava Suomi: Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka	14 500 000
Elinvoimainen Suomi: Luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimet	500 000

Luonnonvara- ja biotalouden muut kokeilu- ja kehittämishankkeet	4 320 000
Tietojärjestelmien kehittäminen ja ylläpito	250 000
Kalastusta koskevien sopimusten valvonta	180 000
Yhteensä	21 150 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Digitaaliset metsänhoidon suositukset -hanke (v. 2019 rahoitus) (siirto momentille 28.70.20)	-500
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Arvokkaiden lintuvesien kunnostushankkeen käynnistäminen) (EK)	-100
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Biotaloussektorin innovoinnin edistäminen) (EK)	-1 100
Luonnon monimuotoisuutta vahvistavat toimet (HO 2019)	500
Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019)	1 400
Maankäyttösektorin ilmastopolitiikka (HO 2019)	14 500
Yhteensä	14 700

2020 talousarvio	21 150 000
2019 I lisätalousarvio	—
2019 talousarvio	6 450 000
2018 tilinpäätös	14 880 000

31. Vesi- ja kalataloushankkeiden tukeminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 206 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien sekä tulva- tai kuivuusriskiä vähentävien toimenpiteiden avustamisesta ja valtion työnä toteutettavista hankkeista aiheutuvien menojen maksamiseen

2) vesiluonnonvarojen kestävästä käytöstä edistävien kehittämis- ja investointihankkeiden avustamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 15 henkilötyövuotta vastaavan hankkeista aiheutuvan henkilöstön palkkausmenojen ja muiden kulutusmenojen sekä sijoitusmenojen maksamiseen. Lisäksi määrärahaa saa käyttää EU-rahastolla toteutettavien hankkeiden kansallisena omarahoitusosuutena.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavina toimenpiteinä tukea myönnetään vesistötoimenpiteille tulvariskien hallintaan ja muiden erilaisten riskien ja haittojen vähentämiseen, vesistöjen monipuolisen käytön ja hoidon edistämiseen. Vesiluonnonvarojen kestävästä käytöstä edistävänä hankkeina tukea myönnetään vesitaloussektorin kokeilu-, investointi- ja vientitoimintaa sekä innovatiivisia julkisia hankintoja ja niihin liittyviä toimintamalleja edistävälle hankkeille. Kalakantojen elinvoimaisuuden parantamiseksi määrärahaa käytetään kalan kulkua, kalakantojen luontaista lisääntymistä ja monimuotoisuuden ylläpitoa edistävien hankkeiden toteuttamiseen. Avustusten perusteet on määritelty valtioneuvoston asetuksella vesistön ja vesiympäristön käyttöä ja tilaa parantavien hankkeiden avustamisesta (714/2015).

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vesitaloudelliset riskinhallinta-, kunnostus-, kehittämis- ja kokeiluhankkeet	6 449 000
Kalataloudelliset kunnostus-, kehittämis- ja kokeiluhankkeet	757 000
Yhteensä	7 206 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (3 vesistöhanke) (EK)	-350
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Runkovesijohdon rakentaminen Haapavedellä) (EK)	-600
Tulvasuojelu ja peltojen vesienhallinta (HO 2019)	2 570
Yhteensä	1 620

2020 talousarvio	7 206 000
2019 I lisätalousarvio	1 400 000
2019 talousarvio	5 586 000
2018 tilinpäätös	8 486 000

40. Eräät luonnonvaratalouden korvaukset (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 1 745 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Tenojoen kalastuslupatuloista vesialueen omistajille palautettavan osuuden maksamiseen
- 2) saimaannorpan suojeluun liittyvistä vesialueiden omistajille maksettavista sopimuspalkkioista aiheutuvien menojen maksamiseen
- 3) lupaviranomaisten ja tuomioistuinten vesi- ja kalastusasioista antamien päätösten ja lain tai valtioiden välisten sopimusten perusteella valtion maksettavaksi määrättyjen tai sovittujen korvausten, kustannusten ja päätösmaksujen sekä niitä koskevien korkojen ja viivästyskorkojen maksamiseen
- 4) metsätuhojen torjunnasta annetun lain (1087/2013) perusteella aiheutuvien korvausten ja muiden menojen maksamiseen
- 5) laajuudeltaan ja taloudelliselta merkitykseltään huomattavien metsätuhojen kartoituksesta ja tuhoalueita koskevien ilmakuvien tuottamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen
- 6) metsälaissa tarkoitetuista uhkasakkolain (1113/1990) mukaisista ja niihin verrattavista suorituksista aiheutuvien sellaisten menojen maksamiseen, jotka maksetaan etukäteen valtion varoista
- 7) Suomen ja Norjan välisen poroaitasopimuksen mukaisten korvausten maksamiseen
- 8) kaupallisen kalastuksen vakuutustuesta annetun lain (998/2012) mukaisten avustusten maksamiseen
- 9) Tenojoen kalastussääntöä koskevan sopimuksen ja kalastussäännön eräiden määräysten aiheuttamien menetysten korvaamisesta annetussa laissa (501/1991) määrättävien korvausten ja kustannusten sekä niitä koskevien korkojen ja viivästyskorkojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Tenojen kalastuslupatuloista palautetaan vuonna 2020 vesialueiden omistajille vuonna 2019 kertyneiden kalastuslupatulojen palautettava osuus. Vuoden 2019 talousarviossa kertymäksi on arvioitu 500 000 euroa. Kun yksityisille vesialueen omistajille vesialueomistuksen mukaisessa suhteessa palautettava osuus on noin 73 %, on palautettava määräraha 365 000 euroa. Tenojen kalastuslupamaksutuloista valtiolle kuuluva osuus on otettu huomioon momentin 30.40.22 määrärahassa. Tenojen kalastusluvista vuonna 2020 kertyväksi arvioitu tulo on merkitty momentille 12.30.41.

Saimaannorpan suojeluun liittyvillä sopimuspalkkioilla korvataan sopimuksista aiheutuvia haittoja vesialueiden omistajille. Tavoitteena on, että vuonna 2020 kalastuksen rajoitussopimuksia olisi voimassa noin 2 600 km² alueella. Momentille 30.40.62 on varattu varoja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen kaupallisille kalastajille.

2020 talousarvio	1 745 000
2019 talousarvio	1 745 000
2018 tilinpäätös	851 377

41. Hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 5 500 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 6 §:n mukaisiin menoihin.

Määrärahaa saa käyttää myös edellisiin vuosiin kohdistuvien korvausten ja EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitussuutta koskevien menojen maksamiseen ja enintään seitsemää henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 6 §:n mukaisia menoja ovat riistavahinkolain (105/2009) mukaisten hirvieläinten aiheuttamien vahinkojen ehkäisemisestä ja korvaamisesta aiheutuvat menot sekä riistavahinkokisteristä ja muista hirvieläinten metsästyksen hallinnointiin liittyvistä tietojärjestelmistä aiheutuvat menot. Lisäksi varoja voidaan käyttää hirvieläinkantojen seurannasta, tutkimuksesta ja hoidosta aiheutuviin menoihin sekä muihin vastaaviin menoihin. Hirvieläinten pyyntilupamaksuista vuonna 2020 kertyväksi arvioidut tulot ovat yhteensä 5 600 000 euroa ja on merkitty momentille 12.30.42. Tuloja vastaavasti 100 000 euroa on otettu huomioon momentin 30.64.50 määrärahassa ja se käytetään metsäpeuran perimän turvaamistyöhön.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Vahinkojen korvaukset	2 400 000
Vahinkojen estämistoimenpiteet	500 000
Hirvieläinkantojen seuranta ja tutkimus	400 000
Riistavahinkokisteri	200 000
Hirvieläinkantojen hoito	2 000 000
Yhteensä	5 500 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Hirvieläinten pyyntilupamaksujen maksukertymän kasvu	125
Yhteensä	125
2020 talousarvio	5 500 000
2019 talousarvio	5 375 000
2018 tilinpäätös	4 575 000

42. Petoeläinten aiheuttamien vahinkojen korvaaminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 8 850 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) riistavahinkolaissa (105/2009) määriteltyjen suurpetojen aiheuttamien vahinkojen korvaamisesta, ehkäisemisestä, valvonnasta ja riistavahinkolain toimeenpanosta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määräraha käytetään vuonna 2019 tapahtuneiden petovahinkojen korvaamiseen. Porovahinkokorvaukset maksetaan riistavahinkolain 9 §:n 2 momentin mukaan talousarvion rajoissa ja muut vahingot täysimääräisesti. Korvattavien vahinkojen arvioidaan laskevan hieman vuoden 2018 tasosta.

Vuonna 2018 vahinkojen määrä oli 7,75 milj. euroa, josta porovahinkojen osuus oli 7,24 milj. euroa ja kotieläinvahinkojen osuus 0,5 milj. euroa. Koska keväällä 2019 kumottiin riistavahinkolain korvauselementeistä poikkeuksellisen suurten porovahinkojen korvauselementti (318/2019, ns. Lex Halla), voitiin korvaukset maksaa täysimääräisenä kaikille vahingonkärsijöille.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suurpetojen aiheuttamien porovahinkojen korvaaminen	7 500 000
Suurpetojen aiheuttamien kotieläin-, viljelys- ja mehiläisvahinkojen korvaaminen	600 000
Vahinkojen ehkäiseminen ja valvonta	750 000
Yhteensä	8 850 000
2020 talousarvio	8 850 000
2019 talousarvio	8 850 000
2018 tilinpäätös	8 450 000

44. Tuki puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 56 230 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) kestävän metsätalouden määräämisen rahoituslain (34/2015) nojalla myönnettävien tukien maksamiseen

2) metsätalouden kannattavuutta edistävien pilottiluonteisten tilusjärjestelyhankkeiden toteuttamiseen ja niihin liittyvien kulutusmenojen maksamiseen sekä enintään kahta henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Valtuus

Vuonna 2020 saa tehdä kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) mukaisia tukipäätöksiä enintään 44 000 000 eurolla. Mikäli vuoden 2019 myöntämisvaltuutta on jäänyt käyttämättä, saa käyttämättä jääneestä osasta tehdä tukipäätöksiä vuonna 2020.

Selvitysosa: Määrärahalla edistetään metsien kestävä hoitoa ja käyttöä myöntämällä tukea yksityismetsissä tehtäviin metsänhoito- ja perusparannustöihin.

Määrärahalla toteutettavien töiden suora työllisyysvaikutus on n. 2 500 henkilötyövuotta.

Määrärahan jakautuminen ja myöntämisvaltuudesta valtiolle aiheutuvat menot (milj. euroa)

	2020	2021	2022	2023	2024	Yhteensä 2020 lähtien
Ennen vuotta 2020 tehdyt sitoumukset	36,06	15,71	7,28	2,48	-	61,53
Vuoden 2020 sitoumukset	20,17	12,00	6,00	5,83	-	44,00
Yhteensä	56,23	27,71	13,28	8,31	-	105,53

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Yksityismetsien metsänhoito- ja perusparannustöiden avustukset	55 930 000
Metsätalouden tilusjärjestelyhankkeet	300 000
Yhteensä	56 230 000

2020 talousarvio	56 230 000
2019 talousarvio	56 230 000
2018 tilinpäätös	49 096 656

45. Metsäluonnon hoidon edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 027 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää kestävän metsätalouden määräaikaisen rahoituslain (34/2015) nojalla tuen maksamiseen metsien biologisen monimuotoisuuden turvaamiseksi.

Määräraha budjetoidaan maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahalla toteutetaan Etelä-Suomen metsien monimuotoisuuden toimintaohjelmaa (METSO).

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2020 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen metsäluonnon hoidon edistämiseksi seuraavat alustavat toiminnalliset tulostavoitteet:

— metsäluonnon monimuotoisuuden säilymistä turvataan ympäristötuella ja metsäluonnon elinympäristöjen hoitohankkeilla noin 5 200 hehtaarin alueella (vuoden 2019 tavoite 3 100 hehtaaria)

— vesienhoitoa turvataan suunnittelemalla monitavoitteisia vesiensuojeluhankkeita vähintään 15 hanketta.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Ympäristötuki	8 000 000
Metsäluonnon hoitohankkeet	2 027 000
Yhteensä	10 027 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019)	5 000
Yhteensä	5 000

2020 talousarvio	10 027 000
2019 talousarvio	5 027 000
2018 tilinpäätös	5 027 000

46. Valtionapu Suomen metsäkeskukselle (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 40 460 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Suomen metsäkeskuksesta annetun lain (418/2011) mukaisista tehtävistä aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) muuna julkisena rahoitusosuutena Suomen metsäkeskuksen valtionaputoimintaan kuuluvissa EU-hankkeissa
- 3) Suomen metsäkeskukselle kuuluvien Eläke-Tapio -lisäeläkejärjestelmän vuosimaksuista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Selvitysosa: Suomen metsäkeskus on metsien kestävä hoitoa ja käyttöä sekä niiden monimuotoisuuden säilyttämistä koskevia tehtäviä hoitava koko maan kattava kehittämis- ja toimeenpano-organisaatio. Suomen metsäkeskuksen tehtävänä on metsiin perustuvien elinkeinojen edistäminen, metsiä koskevan lainsäädännön toimeenpano ja metsätietoihin liittyvien tehtävien hoitaminen. Maa- ja metsätalousministeriö ohjaa ja valvoo Suomen metsäkeskusta.

Suomen metsäkeskuksen toiminnan tärkein kohderyhmä ovat yksityismetsänomistajat, jotka omistavat 440 000 metsälöä (12,1 milj. hehtaaria, noin 60 % Suomen metsämaa-alasta). Suomen metsäkeskus valvoo metsätaloutta koskevien lakien noudattamista ja hoitaa muut sille säädetyt viranomaistehtävät, kuten vuosittain n. 130 000 metsänkäyttöilmoituksen ja n. 90 000 Kemera-hakemuksen ja toteutusilmoituksen käsittelyn. Metsäkeskus kerää alueellista metsävaratietoa n. 1,7 milj. hehtaaria sekä neuvoo ja kouluttaa n. 30 000 metsänomistajaa ja metsäalan toimijaa vuosittain. Vuonna 2020 käynnistetään uusi valtakunnalliseen laserkeilausohjelmaan perustuva metsävaratietojen inventointiohjelma, joka parantaa metsävaratiedon laatua ja ajantasaisuutta sekä laajentaa sen hyödyntämismahdollisuuksia.

Metsäkeskuksen toiminnan tuottavuutta parantavia toimenpiteitä ovat toimipaikkaverkoston, sähköisen asioinnin, tietojärjestelmäarkkitehtuurin, metsätiedon hyödyntämisen sekä metsänomistajien ja metsäalan toimijoiden neuvontapalveluiden kehittäminen.

Pääluokka- ja lukuperusteluissa asetettujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden toteuttamiseksi maa- ja metsätalousministeriö asettaa vuoden 2020 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen alustavasti Suomen metsäkeskuksen toiminnalle seuraavat tavoitteet:

Suomen metsäkeskuksen tulostavoitteet

	2018 toteutuma	2019 tulostavoite	2020 tulostavoite
1. Taloudellisuustavoitteet			
Metsälain mukaisten ilmoitusten käsittelyn ja päätöksenteon kokonaiskustannukset ilmoitusta kohden, €	16,6	13,3	13,0
Rahoituslain mukaisten NMH-hakemusten käsittelyn kokonaiskustannukset hakemusta kohden, €	104	102	98
Maastotarkastusten yksikkökustannukset €/ha	283	281	280
Metsävaratiedon keruukustannukset €/ha	3,15	4,5	4,5
2. Suoritettavatavoitteet			
Metsävaratiedon keruutavoite, ha	1 279 000	1 600 000	1 600 000
Vuoden aikana Metsään.fi -palvelua käyttäneet metsänomistajat, kpl	42 271	50 000	60 000
Metsään.fi käyttäjämäärä, yritykset	701	750	750
3. Laatuavoitteet			
Ajantasaisen metsävaratiedon kattavuus yksityismetsien pinta-alasta, %	86,2	90	97
Otantatarkastuksessa rahoituskelpoisuudeltaan hyvien nuoren metsän hoidon hankkeiden osuus suoritepinta-alasta vähintään, %	74,5	92	80
Päätös nuoren metsän hoitohankkeista, viikkoa vireille tulosta	3,7	4,0	4,0

Määrärahalta toteutettavan toiminnan kustannusten (milj. euroa) ja henkilötyövuosien (htv) arvioitu jakautuminen prosesseille

	2018 toteutuma		2019 arvio		2020 arvio	
	kustannukset	htv	kustannukset	htv	kustannukset	htv
Metsätieto- ja tarkastuspalvelut	19,6	285	19,6	290	19,3	282
Elinkeinopalvelut	10,5	142	10,2	150	10,8	153
Hallintopalvelut	9,0	51	3,5	36	3,5	35
Kehityspalvelut	-	-	7,4	28	6,9	27
Yhteensä	39,1	478	40,7	504	40,5	497

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019)	1 300
Yhteensä	1 300

2020 talousarvio	40 460 000
2019 talousarvio	39 160 000
2018 tilinpäätös	40 183 000

50. Riistatalouden edistäminen (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 12 785 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain (616/1993) 3 §:ssä tarkoitettujen menojen maksamiseen
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen

3) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Riistanhoitomaksusta ja pyyntilupamaksusta annetun lain 3 §:n nojalla valtion talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa vähintään sitä määrää, minkä kolmen edellisen vuoden metsästäjämäärien perusteella (304 400) arvioidaan samana vuonna kertyvän riistanhoitomaksuina. Riistanhoitomaksun suuruus on 39 euroa ja alle 18-vuotiaalta 20 euroa. Alle 18-vuotiaita metsästäjiä arvioidaan olevan 8 500. Vuonna 2020 kertyväksi arvioidut riistanhoitomaksutulot on merkitty momentille 12.30.45.

Suomen riistakeskuksen toiminnallinen tuloksellisuus

Suomen riistakeskus on itsenäinen julkisoikeudellinen laitos, jonka toimialueena on koko maa lukuun ottamatta Ahvenanmaan maakuntaa. Suomen riistakeskuksen tehtävänä on edistää kestävästä riistataloutta, tukea riistanhoitoyhdistysten toimintaa, huolehtia riistapolitiikan toimeenpanosta ja hoitaa sille säädetyt julkiset hallintotehtävät. Suomen riistakeskusta ohjaa ja valvoo maa- ja metsätalousministeriö.

Suomen riistakeskus tukee pääluokka- ja lukuperusteluissa asetettuja yhteiskunnallisia vaikuttavuustavoitteita seuraavasti:

— vastaa riistaeläinlajeja ja niiden elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien ja niiden päivitysten osallistavasta valmistelusta ja ottaa toiminnassaan, ml. julkiset hallintotehtävät, huomioon vahvistettujen hoitosuunnitelmien linjaukset sekä kansallisen vieraslajistrategian toimenpiteet

— huolehtii kattavasta sidosryhmien kuulemisesta ja osallistamisesta alueellisissa riistaneuvostoissa ja valtakunnallisessa riistaneuvostossa, kehittää ja tukee suurpetoyhdyshenkilöverkoston toimintaa yhteistyössä Luonnonvarakeskuksen ja riistanhoitoyhdistysten kanssa sekä edistää vapaaehtoisuuteen perustuvien muiden riistakantaseurantojen toteuttamista ja havaintojen ja terveystietojen toimittamista tutkimuslaitoksille ja kehittää yhteistyössä julkisen riistakonsernin toimijoiden kanssa saalistilastointia sekä muita riistatietovarantoja riistahallinnon suunnittelutoiminnan perustaksi

— huolehtii, että riistaeläinten aiheuttamien vahinkojen määrä vähenee mm. aktiivisin vahinkojen estämistoimenpitein sekä kohdentamalla metsästäystä vahinkoa aiheuttaviin riistaeläinlajeihin

— pyrkii aktiivisin toimenpitein vähentämään riistaeläimiin kohdistuvaa laitonta tappamista

— huolehtii valtionavustusten ohjaamisesta riistanhoitoyhdistysten toimintaan.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Suomen riistakeskus	7 270 000
Riistanhoitoyhdistykset	2 340 000
Metsästysmuseotoiminnan tukeminen	415 000
Riistakonsernin strategian mukaiset kehittämishankkeet:	
— riistanhoitoyhdistysten toiminnan kehittäminen, suurpetokantojen hallinta ja riistakonsernin yhteisten tietojärjestelmien kehittäminen sekä riistan elinympäristöä parantavat hankkeet	2 760 000
Yhteensä	12 785 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Eläintautien torjunta (HO 2019)	125
Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019)	950
Riistanhoitomaksujen alenema	-41
Yhteensä	1 034
2020 talousarvio	12 785 000
2019 talousarvio	11 751 000
2018 tilinpäätös	11 920 000

51. Kalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 10 311 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) kalastuslain (379/2015) 82 §:n mukaisista käyttötarkoituksista aiheutuviin menoihin
- 2) enintään viittä henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen sekä EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) kalastuslain toimeenpanosta, kalatalouden tutkimuksista sekä kalastusmatkailuohjelmasta aiheutuviin menoihin.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Kalastuslain 86 §:n mukaisesti talousarvioon otetaan vuosittain määräraha, joka vastaa sitä määrää, minkä viimeisimmän vahvistetun valtion tilinpäätöksen perusteella arvioidaan samana vuonna kertyvän kalastonhoitomaksuina. Vuonna 2020 kalastonhoitomaksujen kertymän ja määrärahan mitoitus perustuu näin ollen vuoden 2018 valtion tilinpäätöksen mukaisiin kalastonhoitomaksujen kertymään. Vuonna 2020 kalastonhoitomaksun suuruus on 45 euroa kalenterivuodelta, 15 euroa seitsemältä vuorokaudelta ja 6 euroa vuorokaudelta. Kalastonhoitomaksujen kertymäksi arvioidaan 8 561 000 euroa.

Kertyvät tulot on merkitty momentille 12.30.44.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Kalastuslain 82 §:n 1—3 kohtien mukaiset käyttötarkoitukset	4 861 000
Kalastuslain 82 §:n 5 kohdan mukaisesta kalastonhoitomaksukannosta aiheutuvat menot	650 000
Kalastuslain 82 §:n 4 kohdan mukaiset korvaukset vesialueiden omistajille	3 050 000
Kalastuslain toimeenpano ja tutkimustoiminta	1 250 000
Kalastusmatkailuohjelma	500 000
Yhteensä	10 311 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kalastonhoitomaksukertymän pieneneminen	-825
Kalastuslain tietoon perustuva suunnittelu- ja ohjausjärjestelmä (Oma kala) (siirto momentille 30.01.23)	-900
Kalastuslain toimeenpano ja kala-kantojen tutkimus (HO 2019)	1 250
Kalastusmatkailuohjelma (HO 2019)	500
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Pohjois-Karjalan Kalatalouskeskus ry:lle kalastuksen valvontatoimenpiteisiin) (EK)	-100
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Säkylän Pyhäjärven hoitokalastus) (EK)	-100
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Suomen Ammattikalastajaliitto SAKL ry) (EK)	-50
Yhteensä	-225

2020 talousarvio	10 311 000
2019 talousarvio	10 536 000
2018 tilinpäätös	10 250 000

53. Eräät luonnonvaratalouden valtionavut (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään 1 132 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) metsäpuiden siemenviljelysten perustamista varten myönnettävien valtionavustusten ja metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen liittyvien kulutusmenojen maksamiseen
- 2) avustusten maksamiseen luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhteisöille.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksatuspäätösperusteisena.

Selvitysosa: Metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen myönnettävillä avustuksilla varmistetaan, että metsätalouden käyttöön on saatavissa jatkuvasti ja riittävästi olosuhteisiin sopivaa ja hyvälaatuista metsänviljelyainestoa. Määrärahaa saa käyttää myös metsäpuiden siementuotannon kehittämiseen.

Luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhteisöille myönnettävät avustukset kohdennetaan luonnonvaratalouden kasvua ja kilpailukykyä edistävään kehittämistoimintaan ja viestintään.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Avustukset metsäpuiden siemenviljelysten perustamiseen	440 000
Avustukset luonnonvara-alan yleishyödyllisille yhdistyksille	692 000
Yhteensä	1 132 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Työtehoseura ry:lle metsätalouden kehittämishankkeisiin) (EK)	-200
Yhteensä	-200

2020 talousarvio	1 132 000
2019 talousarvio	1 332 000
2018 tilinpäätös	1 432 000

62. Elinkeinokalatalouden edistäminen (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 23 188 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) Euroopan meri- ja kalatalousrahaston (EMKR) varoista osittain rahoitettavien elinkeinokalataloutta ja meripolitiikkaa koskevien toimenpiteiden EU:n rahoitusosuuden ja valtion rahoitusosuuden maksamiseen

2) kansallisesti rahoitettavista elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteistä ja kaupallisen kalastuksen valvonnasta sekä kaupallisille kalastajille myönnettävistä saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvauksista aiheutuvien menojen maksamiseen.

Määrärahaa saa käyttää myös enintään 80 henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Määrärahasta on varattu 9 205 000 euroa EU:n osarahoittamien hankkeiden valtion rahoitusosuutta varten.

Määräraha budjetoidaan siirtomenojen osalta maksuperusteisena.

Selvitysosa: Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon EU:n yhteisen kalastuspolitiikan ja yhdenmetyt meripolitiikan mukaisina menoina 20 313 000 euroa, joka on vuosille 2014—2020 Euroopan meri- ja kalatalousrahastosta (EMKR) osaksi rahoitettavan toimintaohjelman rahoitusosuutta. EU:n osuus tästä on 11 108 000 euroa. EU:n ja kansalliset rahoitusosuudet on vahvistettu Euroopan komission hyväksymässä toimintaohjelmassa. Varoja voidaan käyttää toimintaohjelman mukaisesti mm. kalatalouselinkeinojen investointi- ja kehittämishankkeiden, kalatalouden ympäristöhankkeiden ja meripolitiikan toteuttamiseen liittyvien hankkeiden rahoittamiseen sekä kaupallisen kalastuksen valvonnan ja tiedonkeruun toimenpiteiden rahoittamiseen.

Määrärahan EU-osuudessa on otettu huomioon myös Ahvenanmaan osuus. Ahvenanmaa osoittaa tarvittavan kansallisen julkisen rahoitusosuuden omassa talousarviossaan.

Momentille 12.30.03 on arvioitu kertyvän yhteensä 10 000 000 euroa ohjelmakauden 2014—2020 EMKR:n rahoitusosuutena.

Määrärahassa on otettu huomioon kokonaan kansallisesti rahoitettavina elinkeinokalatalouden edistämistoimenpiteinä kaupallisen kalastuksen valvonnan kustannukset, siltä osin kuin toimenpiteet eivät sisälly Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelmaan. Määrärahaa voidaan käyttää maa- ja metsätalousministeriön hyväksymillä perusteilla myös muuhun elinkeinokalatalouden edellytysten parantamiseen tai kalatalousalan valtiontukena EU:n säädösten mukaisesti ja saimaannorpan suojelusta aiheutuvien taloudellisten vahinkojen korvaamiseen Saimaan alueen kaupallisille kalastajille arviolta 80 000 euroa. Vuonna 2020 kokonaan kansallisesti rahoitettaviin menoihin arvioidaan tarvittavan 375 000 euroa. Lisäksi määrärahaa voidaan käyttää hallitusohjelman mukaisesti kotimaisen kalan edistämistoimenpiteisiin sekä ammattikalastuksen edellytysten turvaamiseen ja vahinkoja aiheuttavien hylkeiden poistosta aiheutuvien kustannusten korvaamiseen. Vuonna 2020 hallitusohjelman mukaisesti toimenpiteisiin kohdennetaan 2 500 000 euroa.

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

	Kansallinen osuus	EU:n osuus (EMKR)	Yhteensä
Euroopan meri- ja kalatalousrahaston toimintaohjelma, yhteensä	9 205 000	11 108 000	20 313 000
Kansalliset toimenpiteet	2 875 000	-	2 875 000
Yhteensä	12 080 000	11 108 000	23 188 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Ammattikalastuksen vahinkojen ehkäisy (HO 2019)	500
EMKR toimintaohjelman rahoituksen muutos	212
Kotimaisen kalan edistäminen (HO 2019)	2 000
Yhteensä	2 712

Määräraha on osittain kehyksen ulkopuolinen.

2020 talousarvio	23 188 000
2019 talousarvio	20 476 000
2018 tilinpäätös	26 776 000

(83.) *Lainat puuntuotannon kestävyys turvaamiseen (siirtomääräraha 3 v)*

2018 tilinpäätös	50 000

64. Metsähallitus

Metsähallituksen liiketoiminnalle asetetaan seuraavat tavoitteet ja tehdään muita metsähallituslain (234/2016) edellyttämiä päätöksiä seuraavasti:

1. Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Metsähallitus ottaa huomioon liiketoimintaa harjoittaessaan ja ohjatessaan tytäryhtiöitä metsähallituslain mukaiset yleiset yhteiskunnalliset velvoitteet. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt eivät vähene. Metsähallituksen liiketoimintojen kannattavuus säilyy edelleen hyvällä tasolla.

2. Peruspääoman muutokset

Metsähallituksen peruspääomaa voidaan korottaa 0,101 milj. eurolla.

3. Liiketoiminnan lainanoton enimmäismäärä

Metsähallitus oikeutetaan ottamaan liiketoimintaansa varten konsernin ulkopuolista lainaa enintään 20 milj. euroa.

4. Liiketoiminnan investointien ja investointisitoumusten enimmäismäärä

Metsähallituksen investoinneista saa aiheutua menoja vuonna 2020 enintään 20 milj. euroa. Lisäksi Metsähallitus saa tehdä vuonna 2020 investointeja koskevia sitoumuksia, joista saa aiheutua menoja myöhempinä tilikausina enintään 20 milj. euroa.

5. Liiketoiminnan vakuuksien enimmäismäärä

Metsähallitus saa antaa liiketoimintaansa varten tarvittavia vakuuksia konsernin ulkopuolisille toimijoille enintään 2,0 milj. euron arvosta.

Selvitysosa: Metsähallituksen yleistehtävänä on käyttää, hoitaa ja suojella hallinnassaan olevaa valtion maa- ja vesiomaisuutta kestävästi ja toimia tuloksellisesti. Metsähallituksen liiketoiminnan toimialana on sen hallintaan osoitetun valtion maa- ja vesiomaisuuden taloudellinen hyödyntäminen sekä maa- ja vesiomaisuuden hallintaan liittyvää liiketoimintaa harjoittavien tytäri- ja osakkuusyhtiöiden osakkeiden hallinnointi.

Metsähallitus jatkaa vuonna 2019 käynnistynyttä opetusmetsien vastikkeellisia käyttöoikeussopimuksia Etelä-Savon Koulutus Oy:n, Länsirannikon Koulutus Oy:n, Rovaniemen koulutuskuntayhtymän, Pohjois-Karjalan koulutuskuntayhtymän ja Itä-Savon koulutuskuntayhtymän kanssa. Sopimusten mukaan opetusmetsien puunmyyntitulot tuloutuvat koulutuksen järjestäjien asemesta Metsähallitukselle, mikä otetaan huomioon lisäyksenä Metsähallituksen tuloutuksessa valtion talousarvioon. Koulutuksen järjestäjille maksetaan sopimusmallin muutoksesta kompensatio opetus- ja kulttuuriministeriöön momentilla 29.20.30. Tällä hetkellä 12 oppilaitosta järjestää metsäopetusta Metsähallituksen opetusmetsissä vanhoilla vastikkeettomilla määräaikaisilla käyttöoikeussopimuksilla. Metsähallituksen tuloutusta liisääviin vastikkeellisiin käyttöoikeussopimuksiin siirrytään viimeistään vanhojen sopimusten umpeutuessa.

Liiketoiminnan keskeiset palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet

Ottaen huomioon eduskunnan päätösosassa hyväksymät vuoden 2020 palvelu- ja muut toimintatavoitteet, maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen liiketoiminnan vuoden 2020 tulostavoitteeksi (tilikauden tulos) 125,9 milj. euroa. Tavoite vastaa 4,8 prosentin tuottoa Metsähallituksen liiketoimintaan sijoitetulle pääomalle. Alustava tuloutustavoite vuonna 2021 on 120,0 milj. euroa. Tulostavoitteen saavuttaminen edellyttää, että liiketoiminnan kannattavuus tulee säilyä hyvällä tasolla. Valtioneuvosto päättää tuloutuksen määrästä vuoden 2020 tilinpäätöksen vahvistamisen yhteydessä.

Metsähallitus toteuttaa sille asetettuja metsätaloutta koskevia tavoitteita metsätaloutta harjoittavan tytäryhtiön Metsähallitus Metsätalous Oy:n omistajaohjauksella ja asettamalla sille tulostavoitteet ja tavoitetasot toiminnan vaikutuksia kuvaaville keskeisille tunnuksille. Tämän mukaisesti maa- ja metsätalousministeriö on alustavasti asettanut Metsähallituksen tavoitteeksi ohjata Metsähallitus Metsätalous Oy:n toimintaa siten, että liiketoiminnassa yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioon ottamisella aikaansaadut hyödyt eivät vähene. Luonnon monimuotoisuuden turvaamiseen ja virkistyskäytön edistämiseen liiketoiminnassa käytettävien panosten vaikuttavuutta kehitetään. Liiketoiminnan rajoitteiden lisäksi näitä hyötyjä tuotetaan aktiivisilla luonnon- ja vesien-hoitotoimilla ja muilla toimenpiteillä.

Metsähallituksen liiketoiminnan metsämaan pinta-ala oli vuoden 2018 lopussa 3 481 000 ha, mistä metsähallituslain mukaisten yleisten yhteiskunnallisten velvoitteiden takia käyttörajoituksen piirissä oleva pinta-ala oli 566 000 ha. Kokonaan talouskäytön ulkopuolella oli 310 000 ha ja rajoitetun käytön piirissä 256 000 ha. Tämä tarkoittaa sitä, että metsätalouden metsämaan pinta-alasta 15,8 prosentilla on yleisistä yhteiskunnallisista velvoitteista johtuvia eriasteisia käyttörajoitteita. Biologisen monimuotoisuuden suojelemiseksi perustetut kohteet talousmetsissä kytkeytyvät hyvin lakisääteisiin suojelualueisiin ja lisäävät valtion maiden ekologisen verkoston metsämaan kokonaispinta-alaa. Lapissa lisäys on 30 %, Kainuussa noin 51 %, Keski- ja Pohjois-Pohjanmaalla 30 % ja Etelä-Suomessa 22 % verrattuna luonnonsuojelualueiden metsämaan pinta-alaan. Yhteiskunnallisten velvoitteiden huomioonottamisesta aiheutuva kokonaispanostuksen taso oli vuoden 2018 lopussa 63,2 milj. euroa.

Peruspääoman muutokset

Peruspääoman määrä oli 31.12.2018 kauden 1.1.—31.12.2018 tilinpäätöksen mukaan 2 600,9 milj. euroa. Vuoden 2019 talousarviossa eduskunta hyväksyi peruspääoman korottamisen 0,512 milj. eurolla.

Vuonna 2020 peruspääomaa ehdotetaan korotettavaksi 0,101 milj. eurolla. Peruspääoma kasvaa 0,141 milj. eurolla hallinnan siirtojen, valtionperintöjen sekä muiden vastaavien omaisuuden muutosten nettovaikutuksena. Lisäksi ehdotetaan siirrettäväksi 0,050 milj. euron arvosta peruspääomassa olevaa omaisuutta muuhun omaan pääomaan maankäytön muutosten nettovaikutuksena. Tämän lisäksi peruspääomaa ehdotetaan korotettavaksi 0,010 milj. eurolla perustuen rakennetun omaisuuden siirtoihin.

Investoinnit

Metsähallitus tekee liiketoiminnan investointeja alustavan investointisuunnitelman mukaan 8,9 milj. eurolla. Merkittävimmät investointikohteet ovat puolustusvoimien, Rajavartiolaitoksen ja tutkimuksen tarpeisiin tehtävät maa- ja vesialuehankinnat. Näihin tarpeisiin on tarkoitus hankkia alueita noin 3,4 milj. eurolla. Muita merkittäviä investointikohteita ovat tuulivoimapuistojen rakenteet sekä maa- ja vesirakennushankkeet.

Metsähallituksen liiketoiminnan tunnuslukutaulukko

	2018 toteutuma		2019 ennakoitu		2020 esitys	
	Liiketoimin- ta	Liiketoimin- takokonai- suus	Liiketoimin- ta	Liiketoimin- takokonai- suus	Liiketoimin- ta	Liiketoimin- takokonai- suus
Liikevaihto, milj. €	97,2	355,2	111,6	362,8	113,1	356,7
— muutos, %	-2	11	15	2	1	-2
Käyttökate, %	95	41	104	40	101	39
Liikevoitto/tappio, milj. €	89,5	139,8	113,3	140,7	111,3	132,0
Tilikauden tulos, milj. €	105,6	125,0	148,9	128,8	125,9	120,6
— liikevaihdosta, %	109	35	133	36	111	34
— peruspääomasta, %	4,1	4,8	5,7	5,0	4,8	4,6
Tuloutus valtion talousarvioon, milj. € ¹⁾	92,7		102,9		138,9	
Sijoitetun pääoman tuotto, % ²⁾	4,0	5,1	5,6	5,0	4,8	4,6
Investoinnit liikevaihdosta, %	12	6	9	6	8	5
Omavaraisuusaste, %	98	98	99	98	99	98
Taseen loppusumma, milj. €	2 985	3 030	3 016	3 056	2 998	3 038
Henkilöstön keskimääräinen lukumäärä (htv)	130	669	149	659	145	619

¹⁾ Tuloutus edelliseltä vuodelta, kuluvan vuoden tuloutustavoite sekä talousarvioesityksen mukainen tuloutustavoite.

²⁾ Tunnusluvut peruspääoman ko. vuoden muutoksen jälkeen, liiketoiminnan sijoitetun pääoman tuotto-% sisältää tytäryhtiöosingot.

Metsähallituksen liiketoiminta käsittää Metsähallituksen muun kuin tytäryhtiöissä olevan liiketoiminnan.

Metsähallituksen liiketoimintakokonaisuus käsittää Metsähallituksen liiketoiminnan ja Metsähallituksen liiketoiminnan tytäryhtiöt.

Liikelaitoksen tuloutus ja rahoitus momenteittain (milj. euroa)

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 esitys
Metsähallituksen tuloutus tulomomenteille			
13.05.01 Voiton tuloutus	92,704	102,895	138,900
Yhteensä	92,704	102,895	138,900
Julkisten hallintotehtävien määräraharahoitus			
30.64.50 Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät	7,594	7,491	7,431
MMM:n hallinnonala yhteensä	7,594	7,491	7,431
35.10.52 Metsähallituksen julkiset hallintotehtävät	34,780	35,369	42,544
YM:n hallinnonala yhteensä	34,780	35,369	42,544

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 esitys
Yhteensä (MMM ja YM)	42,374	42,860	49,975

Julkiset hallintotehtävät

Metsähallituksesta annetun lain mukaisten julkisten hallintotehtävien palvelutavoitteet ja muut toimintatavoitteet sekä niiden rahoitus ovat maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta momentilla 30.64.50 sekä ympäristöministeriön toimialan osalta momentilla 35.10.52.

Julkisten hallintotehtävien rahoitus ja menorakenne (1 000 euroa, sisältää koko toiminnan myös ympäristöministeriön toimialaan liittyvän osuuden)

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 esitys
Rahoitus¹⁾			
Maa- ja metsätalousministeriö (30.64.50)	7 199	8 115	7 431
Ympäristöministeriö (35.10.52)	34 021	37 042	42 544
Ympäristöministeriö (35.10.63)	435	300	500
Ympäristöministeriö (35.10.22)	701	983	780
Muu ministeriöiden rahoitus	1 245	1 028	900
Euroopan unionin LIFE-rahoitus	1 650	2 914	3 000
Muu Euroopan unionin rahoitus	2 679	4 400	3 000
Tulorahoituksella maksetut menot	11 692	12 000	11 940
Muu rahoitus	3 539	2 459	2 500
Yhteensä	63 160	69 240	72 595

¹⁾ Rahoituseriin 2018—2019 sisältyvät myös edellisiltä vuosilta siirtyneet erät.

Julkisten hallintotehtävien kehitystä kuvaava tunnuslukutaulukko

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 esitys
Tuotot (1 000 euroa)			
Maksullinen toiminta	12 170	12 700	11 940
Muut tuotot	4 386	9 600	8 300
Valtion talousarviosta saatu rahoitus	45 653	44 686	50 155
Tuotot yhteensä	62 209	66 986	70 395
Kulut (1 000 euroa)			
Henkilöstökulut	27 974	26 461	27 811
Muut kulut	35 619	41 948	40 984
Kulut yhteensä	63 693	68 409	68 795
Tulos ennen tilinpäätössiirtoja	-1 384	-1 423	-1 600
Julkisten hallintotehtävien - yksikön tilikauden tuloksen siirto muun oman pääoman muutokseksi ¹⁾	1 384	1 423	1 600
Tilikauden tulos	-	-	-

	2018 toteutuma	2019 ennakoitu	2020 esitys
Henkilöstömäärä (htv)	498	490	515

¹⁾ Tuloslaskelma on laadittu Metsähallituslain 234/2016 sekä 1.1.2017 voimaan tulleen asetuksen 1368/2016 säätämällä tavalla niin, että julkisten hallintotehtävien tilikauden tulos kirjataan muun oman pääoman muutokseksi.

50. Metsähallituksen eräät julkiset hallintotehtävät (siirtomääräraha 3 v)

Momentille myönnetään 7 431 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

- 1) Metsähallitusta koskevan lain (234/2016) 5 §:n mukaisten Metsähallituksen julkisista hallintotehtävistä maa- ja metsätalousministeriön toimialalla aiheutuvien menojen maksamiseen
- 2) EU:n rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) Luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluita palvelemaan rakentamiseen sekä olemassa olevien rakennusten, rakennelmien, teiden ja tieosuuksien perusparantamis-, korjaus-, kunnossapito- ja purkumenojen maksamiseen samoin kuin luonnon virkistyskäyttöä ja eräpalveluja palvelevien tai niitä varten tarvittavien rakennusten ostamiseen
- 4) Sellaisten koneiden, laitteiden ja kaluston hankkimiseen joiden taloudellinen käyttöaika on yli kolme vuotta.

Lisäksi Metsähallitus saa käyttää edellä mainittuihin julkisiin hallintotehtäviin ne Metsähallitukselle kertyvät julkisten hallintotehtävien tulot, jotka kuuluvat maa- ja metsätalousministeriön toimialaan.

Toiminnan vaikuttavuustavoitteet maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta ovat:

- metsästys ja kalastus on kestävä, eettistä ja vastuullista
- monipuoliset ja asiakaslähtöiset eräpalvelut lisäävät hyvinvointia ja luovat edellytyksiä erätalouden yritystoiminnalle
- luonnossa virkistäytyminen lisää hyvinvointia ja luonnon arvostusta, jota tuetaan aktiivisella viestinnällä.

Selvitysosa: Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville maa- ja metsätalousministeriön toimialan osalta seuraavat alustavat tulostavoitteet:

- tarjoaa kansalaisille kattavasti metsästys- ja kalastusmahdollisuuksia ekologisesti ja sosiaalisesti kestäväällä tavalla ja seuraa toiminnan vaikuttavuutta
- viestii tehokkaasti riista- ja kalakantojen hoidosta sekä valtion retkeilyalueiden ja muiden valtion alueiden käyttömahdollisuuksista edistäen eräilystä ja luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia
- varmistaa, että asiakastyytyväisyys säilyy hyvänä
- kehittää erävalvonnan viranomaisten yhteistyöverkoston toimintaa sekä uusia yhteistyömalleja riistakonsernin ja kalatalouskentän toimijoiden kanssa
- osallistuu vaelluskalojen elinkierron palauttamiseksi tehtäviin hankkeisiin
- luo edellytyksiä luontomatkailulle ja luonnon virkistyskäytölle parantamalla käytön kannalta keskeisten retkeilyalueiden palveluvarustusta, opastusta ja kulutuskestävyyttä sekä seuraa näiden alueiden taloudellista merkitystä ja muita hyötyjä

— viestii luonnon monimuotoisuuden suojelusta ja käyttömahdollisuuksista edistäen luonnossa virkistäytymisestä koituvia myönteisiä vaikutuksia.

Metsähallituksen maa- ja metsätalousministeriön toimialaan kuuluvista julkisista hallintotehtävistä arvioidaan Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville kertyvän tuloja arviolta 6 240 000 euroa, joista metsästyksen ja kalastuksen tuloja 5 540 000 euroa ja metsäpuiden siemenen myyntituloja 700 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa on otettu huomioon varautuminen Pohjois-Suomen laajojen siemenkeräysten toteuttamiseen. Määrärahaa on varattu tarkoitukseen 1 100 000 euroa ja lisäksi käytettävissä on vuoden 2018 ja 2019 talousarvioissa keräyksiin osoitettua määrärahaa. Metsäpuiden siementen hankinta ja varmuusvarastointi Pohjois-Suomen alueella on Metsähallituksesta annetun lain 5 §:n 7 kohdan mukaisesti Metsähallituksen julkinen hallintotehtävä. Lisäksi määrärahan mitoituksessa on huomioitu 100 000 euroa metsäpeuran perimän turvaamistyöhön hirvieläinten pyyntilupamaksutuloja (mom. 12.30.42) vastaavasti.

Määrälliset tavoitteet Metsähallituksen julkisille hallintotehtäville

	2018 toteutuma	2019 tavoite	2020 esitys
Käyntimäärät: kansallispuistot, valtion retkeilyalueet, luontokeskukset, historiakohteet, muut suosittu kohteet	6 060 000	6 150 000	6 200 000
Luontokeskusten, maastopalveluiden ja lupa-asiakkaiden asiakastytyvyisyys (asteikko 1—5)	4,14	4,09	4,09
Metsästysluvut (kpl)	65 149	60 000	65 000
Kalastusluvut (kpl)	87 883	85 000	85 000
Erävalvontatapahtumien määrä (kpl)	8 650	11 000	11 000

Määrärahan arvioitu käyttö (euroa)

Luonnon virkistyskäyttö	3 830 000
Eräasiat	1 900 000
Muut tehtävät	1 701 000
Yhteensä	7 431 000

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Korjausvelan vähentäminen) (EK)	-400
Kertaluonteisen lisäyksen poisto (Matkailu 4.0)	-260
Luonnonsuojelun rahoituksen kasvattaminen (HO 2019)	500
Metsäpeuran perimän turvaamistyö	100
Yhteensä	-60

2020 talousarvio	7 431 000
2019 talousarvio	7 491 000
2018 tilinpäätös	7 594 000

70. Maanmittaus ja tietovarannot

Selvitysosa: Tässä luvussa on budjetoitu Maanmittauslaitoksen toiminnasta aiheutuvat menot sekä kiinteistötoimistusten tukemisesta aiheutuvat menot.

Toimintaympäristö

Kiinteistöjärjestelmän ylläpidolla ja parantamisella luodaan edellytyksiä mm. toimivalle markkinataloudelle ja luonnonvarojen kestäväälle hyödyntämiselle. Valtakunnallisilla peruspaikkatiedoilla on tärkeä rooli yhtenäisenä koko maan kattavana paikkatiedon hyödyntämisen yleisenä pohja-aineistona. Yleiset talouden suhdanteet vaikuttavat erityisesti maanmittaustoimituksiin ja kirjaamisasioihin niin, että niiden kysyntä seuraa suhdannekehitystä pienellä viiveellä.

Asiakkaiden ja yhteiskunnan tarpeet ohjaavat yhä selvemmin palvelutuotantoa ja strategiset kehittämishankkeet painottuvat digitaalisiin palveluihin. Yhä suurempi osa kehittämishankkeista ja tehtävistä hoidetaan yhteistyössä verkostoissa sekä kansallisesti että kansainvälisesti, mikä edellyttää yhä aktiivisempaa osallistumista standardointiin, yhteisten tavoitteiden määrittelyyn ja muuhun yhteistyöhön. Varautumisen, tietosuoja ja tieto- ja kyberturvan merkitys kasvaa edelleen, mikä edellyttää, että vastuut ovat selkeitä palveluketjuissa ja yhteistyössä. Jatkuvien palveluiden vaatimukset on myös otettava entistä paremmin huomioon jo projektien suunnittelu- ja toteutusvaiheessa, jotta palveluiden elinkaaren hallinnassa sekä palvelutuotannossa pystytään täyttämään asiakkaiden palveluodotukset turvallisesti ja kustannustehokkaasti.

Uudessa huoneistotietojärjestelmässä luodaan edellytykset osakkeilla hallittavien asuinhuoneistojen omistaja- ja huoneistotietojen rekisteröinnille sekä asuinhuoneistojen vaihdantaan ja vakuushallintaan. Järjestelmässä uudet asuntoyhtiöt perustetaan vain digitaalisesti eikä osakekirjoja paineta. Ennen 1.1.2019 perustettujen asunto-osakeyhtiöiden tulee siirtää osakeluettelonsa ylläpito huoneistotietojärjestelmään viimeistään 31.12.2022. Hankkeen seuraavassa vaiheessa selvitetään palveluiden ja lainsäädännön jatkokehittämistarpeita.

Paikannusta, paikkatietoja ja navigointipalveluja käytetään yhä laajemmin elinkeinoelämän ja hallinnon prosesseissa, turvallisuutta lisäämässä, arkipäivän asiointitehtävissä sekä harrastustoiminnassa. Perus- ja muiden paikkatietojen monipuolistuva käyttö esimerkiksi erilaisten analyysien lähtötietona lisää niihin kohdistuvia vaatimuksia. Vaatimukset liittyvät mm. tietojen valtakunnalliseen kattavuuteen, kolmiulotteisuuteen, luotettavuuteen, tarkkuuteen, ajantasaisuuteen, elinkaareen, metatietoihin ja yhtenäisyyteen. Paikkatietopoliittisen selonteon visio on: Suomessa on maailman innovatiivisin ja turvallisin paikkatiedon ekosysteemi. Selonteossa tunnistettiin kehittämiskohteiksi laadukkaat osoitetiedot, tarkka paikannus, turvallisuusviranomaisten yhteinen paikkatietoalusta, yhteinen paikkatiedon ekosysteemi, paikkatietoalan yhteistyön tiivistäminen, osaamisen lisääminen ja lainsäädännön uudistaminen. Paikkatietopoliittisen selonteon toimenpideohjelman toteuttamisen avulla voidaan tehostaa paikkatiedon tuotantoa, kytkeä paikkatietojen hallinta osaksi yleistä tietopolitiikkaa ja parantaa eri sektorien toimintamahdollisuuksia paikkatietoja hyödyntäen.

Yhtenä keinona edistää paikkatietopoliittisen selonteon tavoitteita on edistää Paikkatiedon palvelualusta (PTA) -hankkeessa kehitettyjen tukipalveluiden käyttöä usean organisaation vastuulla olevien tietokokonaisuuksien hallinnassa (mm. osoitteet). Tukipalveluiden avulla julkisen hallinnon toimijat voivat tuoda keräämiänsä paikkatietoja osaksi yhteistä tietoa-aineistoa ja saattaa ne hallitusti tarjolle eri käyttötarkoituksiin. Tukipalveluiden tarjoaman tiedon varaan myös yksityissektorin toimijat voivat halutessaan rakentaa omia palveluekosysteemejä. Peruspaikkatietojen ylläpito perustuu Maanmittauslaitoksen, kuntien ja muiden viranomaisten väliseen yhteistyöhön ja vastuunjakoon.

Tilusjärjestelyillä voidaan vaikuttaa pysyvästi heikon tilusrakenteen aiheuttamiin lisäkustannuksiin ja haittoihin. Selvityshenkilö esitti selvitysraportissaan laajaa uudistusohjelmaa maatalouden kannattavuusongelmiin. Tilusjärjestelyt ovat osa selvityksessä ehdotettua peltoreformia. Kansallisen metsästrategian 2025 päivityksessä esitetään metsätilus-

järjestelytoiminnan vahvistamista. Tilusjärjestelyt ovat aikaisempaa enemmän mukana myös niissä suunnitelmissa ja toimenpiteissä, joilla halutaan vaikuttaa ilmastopäästöihin ja liikenneturvallisuuteen.

Sähköisistä palveluista kehitetään yhä asiakas- ja tarvelähtöisempiä ja helppokäyttöisempiä. Asiakkaan näkökulmasta eri toimijoiden väliset rajat pyritään poistamaan näkyvistä ja pyritään kohti kansalaisen keskitettyjen palvelujen käyttöä. Perustietovarantojen rooli hallinnon ja siihen liittyvien palveluiden järjestämisessä vahvistuu osana kansallista palveluarkkitehtuuria ja perustietovarannoilla on tärkeä rooli yksityisen sektorin palveluiden mahdollistajana.

Paikkatietokeskuksen ydintehtävät muodostuvat paikkatietojen yhteiskäytön ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittämisen edistämisestä, kansallisten vertausjärjestelmien kehittämisestä ja ylläpidosta sekä koko maanmittausalaa tukevasta tutkimuksesta. Kansainvälisessä kilpailussa laaja-alaisen ja huipputasoisin tutkimuksen merkitys korostuu. Metsähovin tutkimusaseman teknisen infrastruktuurin ajanmukaistamista jatketaan ja aseman tutkimustoimintaa kehitetään.

Yhteiskunnalliset vaikuttavuustavoitteet

Maanmittaus ja tietovarannot -politiikkasektorilla toimeenpannaan pääluokkaperusteluissa mainittujen yhteiskunnallisten vaikuttavuustavoitteiden lisäksi seuraavia tavoitteita:

— kiinteistö- ja huoneistotietojärjestelmien hallinnoinnilla ja palveluilla turvataan kansallisen omistus- ja vakuusjärjestelmän toimivuutta

— maastotieto- ja koordinaattijärjestelmien hallinnoinnilla ja palveluilla turvataan paikantamisen perusta ja peruspaikkatietojen saatavuus kansallisesti

— tutkimuksella ja tukipalveluilla tuetaan paikkatietojen yhteentoimivuutta ja kansallisen paikkatietoinfrastruktuurin kehittymistä

01. Maanmittauslaitoksen toimintamenot (siirtomääräraha 2 v)

Momentille myönnetään nettomäärärahaa 47 774 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää myös:

- 1) Maanmittauslaitoksen omarahoitusosuutena yhteisrahoitteisissa tutkimushankkeissa
- 2) EU-rahastojen tuella toteutettavien hankkeiden omarahoitusosuutta koskevien menojen maksamiseen
- 3) laitoksen toimintaan liittyvien jäsenmaksujen maksamiseen.

Selvitysosa: Maanmittauslaitoksen tehtävänä on toimialallaan:

— huolehtia kiinteistönmuodostamis- ja tilusjärjestelytoiminnasta

— harjoittaa tieteellistä tutkimus- ja kehittämistoimintaa

— huolehtia paikantamisen perustasta ja peruspaikkatietojen tuottamisesta sekä tuottaa asiantuntijapalveluita yhteiskunnan käyttöön

— huolehtia tarvittavien rekisterien ylläpitämisestä

— huolehtia alan yleisestä kehittämisestä ja osallistua kansainväliseen yhteistyöhön

— hoitaa ne muut tehtävät, jotka erikseen säädetään tai maa- ja metsätalousministeriö määrää sen suoritettaviksi.

Maanmittauslaitos tukee pääluokkaperusteluissa sekä luvun 30.70 selvitysosassa esitettyjen yhteiskunnallisen vaikuttavuuden tavoitteiden saavuttamista.

Toiminnallinen tuloksellisuus ja voimavarojen hallinta

Maa- ja metsätalousministeriö asettaa Maanmittauslaitokselle vuoden 2020 talousarvioesityksen valmisteluun liittyen luvun 30.01 selvitysosassa todettujen toiminnallisen tuloksellisuuden ja voimavarojen hallinnan tavoitteiden lisäksi seuraavat alustavat tulostavoitteet:

Maanmittauslaitos syventää tutkimus- ja infrayhteistyötä muiden tutkimuslaitosten, korkeakoulujen ja yritysten kanssa Tulanet-yhteensiittymää ja muita verkostoja hyödyntäen. Laitos ylläpitää ja kehittää Metsähovin tutkimusasemaa ja valtakunnallista kiinteiden GNSS-tukiasemien FinnRef verkkoa, joiden laitteistoilla ylläpidetään valtakunnallisia ja maailmanlaajuisia paikannus- ja referenssijärjestelmiä. Lisäksi laitos ylläpitää Virolahden RIMS-tukiasemaa, jolla parannetaan navigointitarkkuutta Suomessa ja Euroopassa. Laitos kehittää FinnRef-verkkoon kytkeytyvää FINPOS palvelua tukemaan laitoksen omia prosesseja ja jatkossa mahdollisesti myös muita toimijoita. Paikantamisen luotettavuuden parantamiseksi ja Paikkatietokeskuksen toimitilamuutoshankkeen johdosta Metsähovin tutkimusaseman ja -laitteistojen sekä pysyvän satelliittipaikannusverkon uudistustyötä jatketaan vuoden 2020 loppuun. Laboratorioiden ja mobiilien mittausjärjestelmien kehitystyötä jatketaan.

Maanmittauslaitoksen päätoimintojen kustannukset, tuotot ja henkilötyövuodet

	2018 tilinpäätös			2019 arvio			2020 arvio		
	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv	Kust. 1 000 €	Tuotot 1 000 €	Htv
Kiinteistötoimitukset	36 947	36 371	485	36 464	35 008	472	35 608	35 608	472
Tilusjärjestelytehtävät	3 042	624	43	4 332	40	47	4 828	0	47
Kirjaamistehtävät	21 167	21 162	333	23 312	22 130	343	26 260	26 260	352
Perustietovarantojen ylläpito	33 048	3 016	425	34 255	1 971	446	34 930	3 008	440
Tietopalvelu	13 512	14 199	50	12 273	12 370	54	13 100	12 998	54
Maanmittaus ja paikkatietosektorin tutkimus, kehittäminen ja asiantuntijapalvelut	16 026	7 983	263	18 619	7 558	273	18 450	6 340	275
IT-palvelutuotanto	15 082	14 152	141	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	138 824	97 506	1 739	129 255	79 077	1 635	133 176	84 213	1 640

Viraston tunnusluvut

	2018 toteutuma	2019 tavoite ¹⁾	2020 tavoite

Yhteiskunnallinen vaikuttavuus

— KMTK-yhteistyössä mukana olevien kuntien kokonaismäärä vuoden lopussa	-	15	25
— KTJ-2023 perusparannusohjelman kattavuusindeksi	41	49	56
— tietovarastojen hyödyntäminen, kasvu edellisestä vuodesta, %	2	3	3
— tutkimuksen luottamus & maine	3,83	3,85	3,90
— tilusjärjestelytuotanto (Mha)	6 916	7 100	7 100

	2018 toteutuma	2019 tavoite ¹⁾	2020 tavoite
Toiminnallinen tehokkuus			
— kokonaistuottavuus	101,0	102,0	102,0
— työn tuottavuus	103,2	102,0	102,0
Tuotokset ja laadunhallinta			
— toimitustuotanto, toimituksia, kpl	16 276	17 000	17 000
— tilusjärjestelyt (uusjaot), kpl	6	10	8
— kirjaamisratkaisujen määrä, kpl	321 085	220 000	220 000
— huoneistotietojen ratkaisujen määrä, kpl	-	-	92 000
— laserkeilausohjelman toteutuma, %	-	-	100
— korkeusmallia 2 metrin ruutukokoon, km ²	22 480	12 300	4 500
— lohkomisen kesto aika, kk	5,0	4,5	4,2
— lainhuutojen käsittelyaika, pv	30	20	20
— rakennusten ja tiestön täydellisyys, %	-	96	96
— asiakkaiden kokonaistyytyväisyys, %	86	85	85
— tieteelliset referoidut julkaisut, kpl	102	120	120
— sähköisten palveluiden häiriöttömyys %	100	99,5	99,5

¹⁾ Päivitetty tulossopimuksen mukaisiksi.

Toiminnan menot ja tulot (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
Bruttomenot	147 651	119 836	127 487
Bruttotulot	96 977	79 756	84 213
Nettomenot	50 674	40 080	43 274
Siirtyvät erät			
— siirtynyt edelliseltä vuodelta	41 044		
— siirtynyt seuraavalle vuodelle	41 755		

Maksullisen toiminnan kustannusvastaavuus (1 000 euroa)

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
<i>Julkisoikeudelliset suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	69 761	68 686	72 866
— muut tuotot	8	-	-
Tuotot yhteensä	69 769	68 686	72 866

Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset

	2018 toteutuma	2019 varsinainen talousarvio	2020 esitys
— erilliskustannukset	44 706	41 787	46 696
— osuus yhteiskustannuksista	24 700	26 889	26 170
Kustannukset yhteensä	69 406	68 676	72 866
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	363	-	-
Kustannusvastaavuus, %	101	100	100
<i>Muut suoritteet</i>			
Maksullisen toiminnan tuotot			
— suoritteiden myyntituotot	1 963	2 000	2 000
— muut tuotot	-	-	-
Tuotot yhteensä	1 963	2 000	2 000
Maksullisen toiminnan kokonaiskustannukset			
— erilliskustannukset	1 032	1 078	1 051
— osuus yhteiskustannuksista	818	882	849
Kustannukset yhteensä	1 850	1 960	1 900
Kustannusvastaavuus (tuotot - kustannukset)	113	40	100
Kustannusvastaavuus, %	106	102	105

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Paikkatietoselonteon toimeenpano	1 500
Siirtyvän erän leikkaus, kertaluonteisen leikkauksen poisto	3 000
Tilusjärjestelyiden tie- ja kuivatushankkeet (siirto momentilta 30.70.40)	500
Toteutumattomien maakuntien ict- hankkeiden rahoittamiseen toteutetun siirron palautus	3 000
Hankinnasta maksuun -säästö (HO 2015)	-158
JTS-miljardin tuottavuussäästö	-570
Lomarahojen alentaminen (Kiky)	626
Omakustannusperiaatteen toteuttaminen Senaatti-kiinteistöjen vuokrissa	-127
Palkkausten tarkistukset	-98
Sairausvakuutusmaksun alentaminen (Kiky)	149
Työnantajan eläkemaksun alentaminen (Kiky)	-130
Tasomuutos	2
Yhteensä	7 694

2020 talousarvio	47 774 000
2019 talousarvio	40 080 000
2018 tilinpäätös	51 384 000

40. Kiinteistötoimitusten tukemisesta aiheutuvat menot (arviomääräraha)

Momentille myönnetään 3 000 000 euroa.

Määrärahaa saa käyttää:

1) uusjakojen tukemisesta annetun lain (1423/2014), kiinteän omaisuuden ja erityisten oikeuksien lunastuksesta annetun lain (603/1977) 102 §:n mukaisten lainojen ja korkotuen rahoituksesta aiheutuvien menojen maksamiseen

2) vesistöhankeiden johdosta suoritettavista tilusjärjestelyistä annetun lain (451/1988) 21 ja 22 §:n mukaisten menojen maksamiseen

3) kiinteistötoimitusmaksusta annetun lain (558/1995) 3 §:n 5 momentissa tarkoitettujen toimituksen suorittamisesta aiheutuvien kustannusten ja korvausten maksamiseen uusjakojen osalta.

Määrärahaa saa käyttää enintään kahdeksaa henkilötyövuotta vastaavan henkilöstön palkkaamisesta aiheutuvien menojen ja muiden kulutusmenojen maksamiseen.

Selvitysosa: Määräraha käytetään pelto-tilusjärjestelyjen tukemiseen ja pilottiluonteisiin metsätilusjärjestelyihin. Määrärahan käytön arvioidaan jakautuvan siten, että asianosaisilta takaisinperittävä osuus määrärahasta on noin 1 100 000 euroa ja valtion lopulliseksi menoksi jää noin 900 000 euroa.

Määrärahan mitoituksessa huomioon otetut muutokset (1 000 euroa)

Tilusjärjestelyiden tie- ja kuivatushankkeet (siirto momentille 30.70.01)	-500
Tilusjärjestelyt, kertaluonteisen lisäyksen poisto	-1 000
Tilusjärjestelyt peltorakenteen kehittämiseksi (HO 2019)	1 000
Yhteensä	-500
2020 talousarvio	3 000 000
2019 talousarvio	3 500 000
2018 tilinpäätös	4 200 000